

SVENSKAR

i Världen

NUMMER 1 2004 • MEDLEMSTIDNING FÖR SVENSKAR I VÄRLDEN • PRIS 45 KRONOR WWW.SVIV.SE

I Shackletons fotspår

Intervju med
Jan Eliasson

Okänd
svenskkoloni
i Alabama

**TEMA:
FAMILJERÄTT
I UTlandet**

*The Nordic House
of Private Banking*

exklusiv rådgivning

Avkastningen på dina investeringar är vårt viktigaste mål. Dina investeringar är vår hjärtesak - och det ska de vara för att vi ska nå det bästa resultatet.

Hos oss får du kompetent och exklusiv rådgivning. Vi har fler än 60 kundansvariga med i genomsnitt över 15 års erfarenhet. Din kundansvarige tar sig alltid god tid att sätta sig in i dina behov och önskemål för att skapa den bästa lösningen. Vi har alltid en sak främst i sinnet: att visa stort ansvar för din förmögenhet.

Lagarbete ger de bästa lösningarna. Därför arbetar den kundansvarige tätt tillsammans med välutbildade specialister inom Private Banking och säkerställer på så sätt att du får den optimala lösningen inom:

- Kapitalförvaltning
- Arvsskiftesplanering
- Skattservice
- Försäkringar
- Europas bästa fonder.

Du är välkommen att ringa Lars Alstrup Hansen i Luxemburg på tel. +352 43 88 72 11 eller till Göran Håkansson i Zürich på tel. +41 1 421 42 34.

Nordea Bank S.A. i Luxemburg och Schweiz är den ledande nordiska banken inom Private Banking med kunder i mer än 125 länder.

Private Banking

Nordea

Nordea Bank S.A.
Luxembourg: Tel. +352 43 88 71 nordea@nordea.lu www.nordea.lu
Zürich: Tel. +41 1 421 42 42 nordea@nordea.ch www.nordea.ch
Representationskontor i Bryssel, Cannes och Fuengirola.

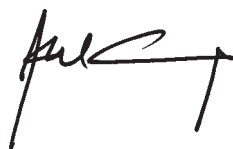
Ny redaktör

► Som den uppmärksamme läsaren sannolikt redan konstaterat avviker detta nummer av Svenskar i Världens omslag från tidigare utgåvors utseende. Logotypen har modifierats och omslagsbilden har en annan karaktär. Den som bläddrar vidare i tidningen kommer att upptäcka att även innehållet förändrats till såväl form som ämnesval, samt att flera av medarbetarna är nya om än inte nödvändigtvis obekanta.

Förändringen speglar tidningens redaktörsbyte. En tidning, speciellt en liten tidning med få medarbetare som Svenskar i Världen, präglas i hög grad av sin redaktör. Förändringen är alltså inget ändamål i sig utan speglar mina preferenser, intressen, smakuppfattning och antaganden om läsekretsens önskemål och behov. Somliga läsare, förhoppningsvis de flesta kommer att gilla det nya, några kommer att sakna det gamla.

Detta nummer av tidningen innehåller fyra större reportage samt den sedan tidigare välbekanta avdelningen

Å jour. Reportagen i detta nummer återfinns under vinjetterna *Äventyr*, *Intervju*, *Tema* samt *Svenskar i världen förr*. Varje vinjett kommer inte nödvändigtvis att återkomma i varje nytt nummer av tidningen men någon eller några av dessa vinjetter kommer normalt att finnas med. Min ambition är att erbjuda publiken såväl läsglädje som instrumentellt informativ kunskap, ögonfröjd och aha-det-hade-jag-inte-en-aning-om-upplevelser.

Axel Odelberg

SVENSKAR i Världen

TIDNINGEN SVENSKAR I VÄRLDEN

Ansvarig utgivare: Örjan Berner
Redaktör: Axel Odelberg
Grafisk form: Eva Ortmark Norlin
Annonser: UH Marketing AB,
Urban Hedborg, Box 128, 183 22 Täby
Telefon: 08-732 48 50. Fax: 08-732 69 46
E-post: urban@uhmarketing.se.
Webbplats: www.uhmarketing.se
Prenumeration: 4 nr/år kostar 500 kronor
Tryck: Abrahamsons Tryckeri, Karlskrona

FÖRENINGEN SVENSKAR I VÄRLDEN

Generalsekreterare: Örjan Berner
Styrelse: Peter Forssman, ordf, Gunnilla Masreliez-Steen, v ordf, Jerry Bergström, Örjan Berner, Mariana Burenstam Linder, Michael Daun, Jan Herin, Bo Hjelt, Adolf H Lundin, Karl Miirio, Susanna Persson, Björn Ström

Medlemsavgifter (inkl tidningen): 500 kronor
Makar 600 kronor. Ungdom 250 kronor

ADRESS

Box 5501, 114 85 Stockholm
Besöksadress: Näringslivets Hus,
Storgatan 19, Stockholm
Telefon: 08-783 81 81
Telefax: 08-660 52 64
E-post: svenskar.i.varlden@sviv.se
Webbplats: www.sviv.se
Lösenord: sviv99
Postgiro: 504-1. Bankgiro: 732-0542

Omslagsfoto: Fredrik Sträng
Föreningens flaggsymbol:
Carl Fredrik Reuterswärd

Innehåll

8

5

Föreningens agenda fullmatad

8

Skinarmoexpedition i Shackletons kölvatten

15

"Ny sorts svenskamerikaner"
Jan Eliasson intervjuad

15

20

31

Å jour: Adelns sista privilegier avskaffade

34

Medlemsförmåner

20

TEMA FAMILJERÄTT:
Tänk efter före

26

Silverhill – svenskkoloni i Alabama

26

SSHL. En skola för framtiden.

*Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket är en av Sveriges vackraste belägna skolor.
Den ligger på en kulle i Sigtunas vackraste del, nära Stockholm, Arlanda och Uppsala.*

*Idrotten har sin givna plats på SSL. Särskilt lagsporter - både med och utan boll.
Närbeten till Mälaren ger roddarna obegränsade möjligheter till träning.*

*Belöningens stund. Det svindlande ögonblick då åren av sena studiekvällar,
och motsträviga tentor plötsligt får ett värde och blir ett minne för livet.*

Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket är en av Europas modernaste och mest framgångsrika internatskolor. Ungefär 550 elever studerar här, varav 350 är internatelever.

Gymnasiet på SSL erbjuder gymnasieskolans naturvetenskapliga (NV) och samhällsvetenskapliga (SP) program. Samt ett internationellt program (IB) som handhas av International Baccalaureate Organisation. Examen från dessa ger tillträde till de flesta högskolor och universitet runt om i världen.

SSL erbjuder dessutom sina elever MYP, the Middle Years Programme - ett arbetssätt där hela processen och inte bara resultatet värderas. Grundskolan och gymnasiet knyts därmed ihop på ett naturligt sätt.

SSL är på många sätt en unik skola med stark internationell prägel, hög pedagogisk kvalitet och studieresultat som imponerar.

Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket SSL

Box 508 S-193 28 Sigtuna. Beställ mer information per tel 08-592 571 00, fax 08-592 572 50 eller e-mail info@ssl.se.

Ett besök på vår hemsida rekommenderas dessutom www.ssl.se

FOTO: EVA NORLIN

Örjan Berner

Föreningens dagordning är fullmatad

FÖRENINGEN SVENSKAR I VÄRLDEN HAR MYCKET PÅ BORDET I ÅR

- 1 Vi förhandlar med regeringen om villkoren för utlandsanställda
- 2 Vi bygger kraftigt ut vårt ombudsnät för att väl täcka jordklotet. Med dessa ombud , som har en central ställning i de svenska kolonierna i sina respektive länder, vill vi ha en utökad dialog om utlandssvenskarnas situation. Det kan ge oss grundval för ytterligare hänvändelser till statsmakterna i Sverige
- 3 Vi söker konkretisera temat *Vad kan svenskarna i världen göra för Sverige?* Detta ämne behandlas i samarbete med andra institutioner såsom Invest in Sweden Agency (ISA), Turistrådet och Svenska Institutet. Det blir ett tema under vårt årsmöte och ingår som en del i en särskild konferens
- 4 Vi organiserar en konferens i samband med vårt årsmöte i Båstad den 10 augusti, där vi också skall kröna *Årets svensk(a) i Världen*. Konferensen ska ha ett brett anslag med rubriken *Att vara svensk i världen*
- 5 Vi vill värva nya medlemmar, företag och individer. Det innebär att vi måste visa att vi gör nytta som lobbygrupp för dessa grupper, att vi spelar en roll som centralpunkt för de 400 000 svenskarna i utlandet och att vi kan erbjuda utvidgade förmånspaket till våra medlemmar

FÖRHANDLINGAR MED REGERINGEN

Ett nytt möte ägde rum den 4 februari med den interdepartementala arbetsgruppen om villkoren för utlandssvenskar, i synnerhet företagens utsända personal.

VI STRÄVAR EFTER ATT FÅ de regler ändrade som försvårar och fördyrar utlandsstationering och därmed skadar svenska företag och svenskt näringsliv. Orimlig beräkning av sociala avgifter för utlandsutsända medför till exempel att företagen väljer att skicka ut personal från andra länder medan de dyrare svenskarna får stanna hemma. Svenska staten förlorar snarare än vinner på sådana regelsystem!

VI TAR UPP BOSÄTTNINGS- och arbetsrelaterade förmåner i socialförsäkrings-systemet där utsända från företag och deras medföljande ofta behandlas sämre än till exempel biståndsarbetare ▶

► och utlandsstudierande. Det kan gälla rätten till föräldrapenning, allmänna barnbidrag, underhållsstöd och arbetslöshetsersättning. Vi föreslår konkreta lösningar till exempel att man fryser tidigare intjänad kvalifikationstid eller låter dem som så önskar frivilligt betala avgifter för att ej avföras ur det svenska systemet.

VI VILL OCKSÅ GE svenskundervisningen utomlands ökade resurser. Som det nu är måste vi kämpa hårt för att hindra nedskärningsförslag. Vad resultatet av alla dessa diskussioner blir är svårt att förutsäga. Våra argument är dock starka och våra förslag måttfulla.

VI ARBETAR MED EN RAD frågor som intresserar utlandssvenskar. På senare tid har vi utsett ett antal nya ombud ute i världen:

Cypern: *Per Nehler*

Estland: *Anders Hedman*

Genève: *Claes Ankarcrona* och *Thomas Alexanderson*

Mexiko: *Carl-Otto Rydner*

Montreal: *Jeanette Wetterling*

Moskva: *Per Lundberg*

Nice: *Åke Almroth*

Sacramento: *Christian Olsson*

St Petersburg: *Richard Högberg*

I SAMARBETE MED SVENSKT Näringsliv har vi gått ut med en enkät till medlemmarna om motiven för att lämna Sverige respektive återvända. Undersökningen görs med strikt anonymitet för dem som svarar. Syftet är att bland annat utröna vilken betydelse skattereformer kan ha för utlandssvenskars intresse att återvända till Sverige.

VI ARBETAR FÖR ATT förbättra medlemsförmånerna och erbjuder flera klart intressanta försäkringslösningar i samarbete med Fonus/Folksam. Vårt register av samarbetspartners inom hotell/resebranschen har utökats. Vi har sänt ut ett discussionsunderlag med frågor av betydelse för utlandssvenskar. Det gäller medföljandeproblematiken, sjukvårdsfrågor, säkerhet, röstning, medborgarskap, försäkringar, skatter, pensioner, återvändandefrågor.

ÅRSMÖTE OCH KONFERENS – BÅSTAD DEN 10 AUGUSTI

Årsmötet planeras till den 10 augusti i Båstad. Där kommer också Årets svensk(a) i Världen krönas. Detta skulle kombineras med den konferens som planeras kring temat Att vara svensk i världen. Avsikten är att samla ett brett spektrum av personligheter från olika verksamhetsfält, politik, forskning, konst, litteratur, journalistik och näringsliv. Tanken med denna mycket brett upplagda konferens är att ställa frågor av t.ex. följande typ:

- På vilket sätt känner jag mig som svensk i min utländska miljö?
- Vilka värderingar, referensramar, symboler för jag med mig som svensk?
- Vilken bild av Sverige finner jag i utlandet och hur har den förändrats över åren?
- Hur uppfattar jag dess betydelse för Sverige?
- Har globaliseringen/EU-inträdet förändrat vikten av den nationella tillhörigheten?
- Har svenska värderingar/prioriteringar fått något genomslag, i det europeiska samarbetet eller tvingas man anpassa sig till en "europeisk modell"?
- Vad kan och vill jag själv göra för att främja Sverige och svenska intressen (investeringar, handel, kultur, turism, Sverigebild)?
- Vad kan svenska myndigheter, institutioner och företag göra utöver vad som sker?
- Hur mäter sig Sverige med andra jämförbara länder (Finland, Danmark, Irland, Holland) vad gäller insatser för att främja landets intressen och ta tillvara den resurs som landsmännen utomlands kan erbjuda?

Vår förhoppning är att ombuden diskuterar dessa frågor och ger oss synpunkter.

VI TAR UPP AKTUELLA problem med behöriga myndigheter. Nu gäller det främst pensionsfrågan. I brev till statsrådet Andnor påtalade jag i december de orimliga dröjsmålen vid handläggningen av utlandssvenskars pensionsansökningar. Man kan få vänta upp till ett och ett halvt år på sin pension efter ansökan. Ingen ränta eller annan kompensation utgår under tiden. Vi trycker nu på för att förkorta handläggningen och för att ränta ska utgå på pensionsbeloppet under tiden.

DETTA NUMMER AV VÅR tidskrift Svenskar i Världen har en ny redaktör, Axel Odelberg, känd författare och journalist. Vi tackar varmt Tove Gyllenstierna och Lena af Petersens, som i många år gjort ett strålande arbete för att göra tidskriften spännande, ide- och informationsrik och synnerligen välskriven.

Örjan Berner

SVENSKA I SVERIGE

Läs svenska i universitetsstaden Lund
Ta en sommarkurs, eller förbered svenskan inför universitetsstudier.
Har du inte möjlighet att komma hit?
Vi erbjuder kurser på distans.
Besök vår hemsida!

 Folkuniversitetet
Kursverksamheten vid Lunds universitet

www.folkuniversitetet.se/isu

Välkommen att vara den du är.

Tradition & Vision. En skola ska vara utvecklande – fylld av möjligheter till egna initiativ. Samtidigt som den ska förmedla all kunskap som behövs för ett bättre liv. Den ska ge de bitar du vet att du vill ha, men också visa vägen till det du inte visste att du saknade.

Grennaskolan är ett riksinternat som ligger mitt i Gränna som ligger mitt i Sverige som ligger mitt i världen. En liten skola med stora möjligheter i en liten stad med lika stora möjligheter. Ett perfekt utgångsläge för dig som vill fortsätta vara den du är – och lite till.

Vill du veta mer om Grennaskolan – www.grennaskolan.se.

Grennaskolan Riksinternat, Box 95, SE 563 22 Gränna, Sweden.
Tel +46 (0)390-561 50. E-mail info@grennaskolan.se www.grennaskolan.se

OM DU DRABBAS AV HJÄRTSJUKDOM

HJERTECENTER Varde

VI UTREDER OCH BEHANDLAR:

- Kranskärslsjukdom och operation
- Hjärtklaffoperation
- Operation av förmaksflimmer
- Kateterbehandling av rytmrubbningar
- Kranskärslsröntgen
- Ballongutvidning av kranskärl (PCI)

Hjertecenter Varde ligger nära Esbjerg, och fyra mil från Billunds flygplats i Danmark. Vi har svenska läkare, ingen väntetid och behandlar patienter från hela världen med resultat på högsta nivå. Kliniken samarbetar med Skandia Lifeline och har mottagning på Sophiahemmet i Stockholm.

Frisvadvej 35, DK-6800 Varde. Tlf: +45 7695 0100. Fax: +45 7695 0111
E-post: hcv@bypass.dk Webbplats: www.hjertecenter.dk
Mottagning Sophiahemmet. Docent Lars Bengtsson +46 8 554 250

Ola Skinnarmo (i mitten närmast kameran) tillsammans med de övriga expeditiionsdeltagarna ombord på 60-fotaren Searcher. I bastera raden från vänster Staffan Heimerson, Lars "Tuben" Pettersson och Fredrik Sträng. I raden närmast bakom Skinnarmo från vänster Fredrik Blomqvist, Alve Henricson, Hannibal Thorsen och Anders Eriksson.

Ola Skinnarmo åter i Antarktis

Seglar i Shackletons kölvatten

1914 försvann den brittiske upptäcktsresanden Ernest Shackletons expedition till Antarktis. 1917 dök han mirakulöst upp på Sydgeorgien. Äventyraren Ola Skinnarmo har seglat i Shackletons kölvatten tillsammans med världsreportern Staffan Heimerson, som skildrar äventyret exklusivt för Svenskar i Världen.

TEXT: STAFFAN HEIMERSON
FOTO: OLA SKINNARMO

På en grön sluttning under en vit glaciär intill en övergiven, rostande industridjungel ligger Grytvikens kyrkogård. Den rymmer ett par hundra gravar. Där vilar resterna av hårdföra norska valfångstmän, vinddrivna sjömän, några drifters från förra århundradets början och en ensam argentinsk soldat, som på denna, den mest avlägsna av jordens öar, Sydgeorgien, var med om att förlora Falklandskriget.

Där finns också ett granitblock under vilket stoftet efter polarhistoriens mest charmante hjälte vilar: den brittiske upptäcktsresanden Ernest Henry Shackleton, som 1914 skulle korsa hela den antarktiska kontinenten, från Sydamerika-sidan till Nya Zeeland-sidan. Han lyckades inte. Tvärtom blev hans sista expedition polarhistoriens mest storslagna fiasko.

Shackletons expeditonsfartyget "Endurance" var byggt i trä. Det fångades i packisen, frös fast, krossades och drogs slutligen ner. Expeditionens tjugoåtta män lyckades rädda sig men bara för att finna sig strandsatta i Antarktis ismassor, kyla och dimmor, bortglömda av ett Europa som befann sig i krig.

De drev med isen mot nordväst och livnärde sig på säl och

pingvin. De siktade Elefantön och tog sig under svåra umbäranden dit i sina livbåtar. Ön var bara ett stormpiskat skär och omöjlig övervintra på. I en sju meter lång livbåt, som försetts med mast och segel, gav sig Shackleton i väg mot närmaste bebodda plats, Sydgeorgien, 800 sjömil (cirka 145 mil) norrut. Det tog dem sexton mardrömslika dygn.

ISHAVET SKÖLJDE OAVBRUTET ÖVER DEM. I sin svårseglade båt lyckades de inte runda ön och nå dess bebodda sida. Istället fick de vandra till fots femtio kilometer över aldrig tidigare beträdda glaciärer under öns 3 000 meter höga alptoppar.

Shackleton organiserade undsättning för sina expeditonsmedlemmar på Elefantön och gick till historien som mannen som trots en hopplös situation undgick att vålla ett enda offer. Det har gjort Shackleton till moderna äventyrarens idol. I biografier över honom framgår att hans ledarskap präglades av 1) gott humör och 2) ett optimistiskt sinnelag.

"Ja", sa Ola Skinnarmo, "det är tillgångar, när man tar på sig iskalla uppdrag".

Skinnarmo hade med sju svenska expeditonskamrater i en arton meters segelbåt i världens stormigaste och kallaste vat-

► ten – *The Roaring Forties*, *The Furious Fifties* och *The Screaming Sixties* som latituderna kallas – gett sig av på en expedition i Shackletons kölvatten. Syftet med seglingen sades – aningen hycklande – vara att hylla tidernas störste polarhjälte. Snarare handlade det om att organisera ett hejdundrande, sex veckor långt äventyr, skaffa material för en teve-dokumentär samt skapa uppmärksamhet kring expeditionens framtidsorienterade sponsorer, IT-företagen Hype-*ri*on och Sigma.

GRYTVIKEN VAR EN GÅNG NORSKA valfångares Klondike (och valarnas Auschwitz). Valfångststationen lades ned i början av 1960-talet, sedan valarna hade tagit slut. Sydgeorgien var då och är nu en brittisk koloni. Ön, stor som Gotland,

Han stod vid Shackletons gravmonument, vid vars fot det låg några bleka plastblommor, och pekade mot en hög,

“Cook var först på Sydgeorgien men det var svenskar som upptäckte Grytviken. Gunnar Andersson hette en av dem.”

isklädd knalle på andra sidan fjorden.

”Den heter Duses fjäll. Duse var namnet på en annan av svenskarna.”

Andersson och Duse var båda medlemmar i vad som kal-

Vy över Grytviken i Sydgeorgien.

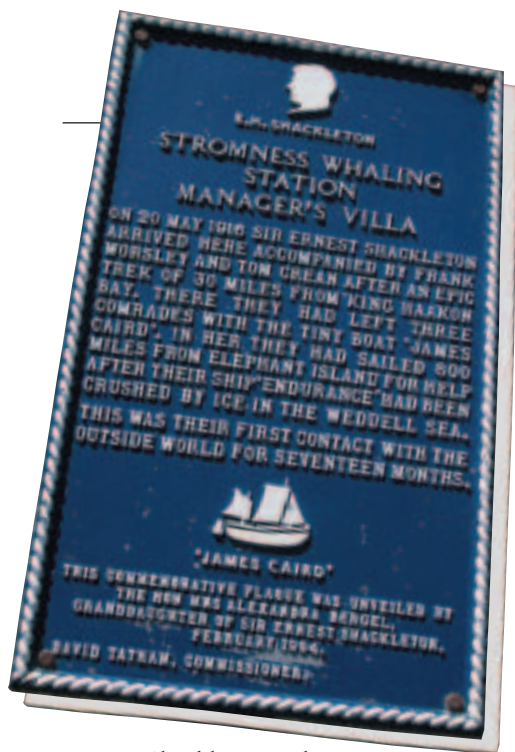
har bara två bofasta invånare. Där finns ett litet museum, besökt av eko-turisterna på de enstaka kryssningsfartyg som ankrar upp, och ett postkontor som säljer kolonins frimärken.

Det var den brittiske upptäcktsresanden Captain Cook som 1775 först steg i land på den avlägsna högaltina ön mitt i det rytande polarhavet.

”Okej”, sa Hannibal Thorsen, ”Cook var först på ön. Men det var svenskar som upptäckte Grytviken. Gunnar Andersson hette en av dem.”

lades ”den första svenska sydpolarexpeditionen” 1901-04. Den anfördes av Otto Nordenskjöld. En annan medlem av expeditionen var den företagsamme norrmannen C A Larsen. Det var han som fick idén till valfångststationer långt ner i Antarktis.

När den 31-åriga göteborgaren Ola Skinnarmo tittade ut över samma arktiska värld ett drygt sekel senare var hans kommentar fylld av ironisk distans till den egna prestationen:

Ola Skinnarmo justerar en satellitantenn ombord på Searcher.

”På Shackletons tid var båtarna av trä och männen av stål. Nu är båtarna av stål och männen klädda i goretex”, sa han med sitt långa blonda hår fladdrande för vinden.

Det började i Ushuaia, den argentinska staden längst ner på Sydamerikas sydtipp; porten till Antarktis. Där samlades vi en härlig vårdag för den som älskar snö och is. Vinden ven i den svenskflaggade segelbåten ”Searchers” mast och tåg. Snöslask lade sig på dess däck. Eldslandets fjälltoppar i fonden var vita. Det gick gäss på vågorna redan inne i hamnen. Dis och dimma lägrade sig över gattet ut mot Kap Horn.

”Den här dagen”, sa Skinnarmo, ”har jag längtat efter ända sedan jag stod på nordpolen den 14 april år 2000. Minns du”, sa han och spände ögonen i mig som hade flugits till polen i helikopter för att möta honom, när han kom skidande från Sibirien, att jag där uppe sa: Jag vill följa Shackletons spår.”

SKINNARMO ÄR DEN FÖRSTE SVENSK som skidat till både sydpolen och nordpolen. Därefter seglade han över Nordatlanten i Fridtjof Nansens kölvatten och färdades över Grönland på skidor. I kajak försökte han följa den ballongfarande ingenjör Andrées katastrof-spår och tog sig senare med en gammal bojutläggningsbåt till Vitön.

Det var med viss möda som Skinnarmo hade spåret upp och chartrat en lämplig båt för seglingen i Antarktis. Från sin bas i Pitcairnarkipelagen i Stilla havet hade den egensinnige, bohemiske

48-årige missionärssonen Alve Henricson kommit med sin berömda ”Searcher” en sextiofotare byggd i Domex 740 höghållfasthetsstål från SSAB i Borlänge. Hon beskrivs som osänkbar (men det sa dom om ”Titanic” också).

Bland expeditionens medlemmar fanns seglaret Anders Eriksson, 46, utbildad sjökaptan och med många år bakom sig som övertyrman på kryssningsfartyg i polarvatten. Han driver numera ett varv i Ljungskile och är vintertid med sin familj bosatt på en ö utanför Brasiliens nordostkust.

De övriga fem var Skinnarmos närmste vän, vildmarksläraren Hannibal Thorsen, 36, Lars ”Tuben” Pettersson, 36, brandman, räddningsdykare och sjukvårdsansvarig ombord, bergsbestigaren Fredrik Sträng, 26, just återkommen från en

”På Shackletons tid var båtarna av trä och männen av stål. Nu är båtarna av stål och männen är klädda i goretex.”

8 000-meterstopp i Nepal, Fredrik Blomqvist, teve-fotograf och specialiserad på dokumentärfilmer om äventyr, samt jag, med meriterna att vara åldrad (68), ovig i kroppen och fumlig med tampar och tåg.

MEDAN EN SNÖSTORM DROG FRAM över Ushuaia satte vi segel. Framför oss låg 1 300 kilometers segling till Elefantön. I kämpig sjögång kom vi snabbt in i rutinerna. Alve och Anders gick som kaptener i åttatimmarsvakter, vi andra sex gick två om två i femtimmarsvakter. Maten fick bli som den blev. Försöken att sova hindrades av att vi ofta svävade ovan kojen.

På fem dygn tog vi oss fram till Elefantön, ett stenigt, stormpiskat fem mil långt skär i Antarktiska havet som är

► den sista obebodda utposten innan allt bara blir till is, is, is. Mellan blåskimrande isberg sicksackade vi oss in och ankrade i viken vid Point Wild och tog oss i land. Tiotusen halvmeterhøga hakbandspingviner, alla stilig t klädda i frack, bildade välkomstkommitté.

”Vilket lidande de tvingades gå igenom”, sa Skinnarmo när han stod på platsen där Shackletons män, 87 år tidigare, i ruttnande sovsäckar av renskinn, väntat fyra månader på en oviss undsättning. ”Det är ohyggligt imponerande att alla klarade sig.”

”Detta är en plats att överleva på men knappast att leva på”, sa skepparen Alve och rullade en cigarrett.

Det var fyra grader kallt, vattentemperaturen låg på 0,6 och framför våra ögon kalvade glaciären vid Point Wild ett mullrande isberg som sände en flodvåg ut i havet. Elefantön, nu en chilensk besittning, upptäcktes av amerikanska pälsjägare 1830. Men det var först 1916 Shackleton och hans 27 expeditionsledningar räddat sig dit som ön fick plats i upptäcktsresornas Panteon.

Elefantön var en hopplös plats. Den erbjöd inget skydd. Därtill var chansen att något fartyg skulle passera förbi och rädda dem näst intill noll. Därför bestämde sig Shackleton för att med fem betrodda män i en livbåt ge sig i väg mot närmaste bebodda plats – Sydgeorgien, 800 sjömil (145 mil) norrut.

SEGLINGEN TOG 16 MARDRÖMSLIKA DYGN. Ishavet sköljde oavbrutet över männen. Bara vid två tillfällen kunde de skymta en molnfri himmel, använda sextant och någorlunda fastställa att de höll rätt kurs.

Den var den färden vi nu skulle göra – fast med bättre utrustning. Vår ”Searcher” hade radar, GPS och autopilot som höll kursen. Via datorn fick vi färsk väderleksrapporter. Vi hade till och med en parabolantenn på akterdäck som gjorde det möjligt för Skinnarmo att *live* i bild delta i sina sponsorerers videokonferenser.

Ändå var vi medtagna då vi efter sex dygn nådde Sydgeorgien: blöta, frusna, trötta och med vingliga ben. Vi

hade stångat oss genom en serie stormar och uppmätt vindstyrkor på 25 meter i sekunden. Vågorna var høga som trevåningshus och anföll från flera håll samtidigt.

Under vakterna om natten gällde det att i tid upptäcka isbergen i mörkret och det piskande snöblandade regnet. Några var milslånga och femtio meter høga och kunde ses på radar. Men de låga isflaken, så kallade *growlers* – som kan vara stora som en fotbollsplan – är stundtals omöjliga att se i tid. En kollision med en growler skulle få förödande konsekvenser.

Men än värre blev det då vi efter någon dag i hamn tog oss runt ön fram till den plats, King Haakon Bay, där Shackleton

”Sälarna ligger tätt och hävdar sina revir genom snabba utfall. Deras vapen är två vassa, gula, svårt infekterade huggtänder.”

gått i land. En orkan slog till. Det blåste upp till 41 meter i sekunden. (Gränsen för orkan går vid 32.)

I MÖRKER, MED IMMANDE RUTOR och sjöarna ständigt sköljande över båten, ställde vi ut fler män på vakt. Rorsman var tvungen att reagera snabbt som en F1-förare för att undvika drivande is.

”Jag har inte varit med om värre på segelbåt”, sa Anders Eriksson som hade kommandot under de mest mardrömslika timmarna. Som yrkessjöman ogillade han ordet men det var ett faktum, att han i en gryningstimme i Wilson Bay på öns nordvästhorn var tvungen att söka nödhamn.

”Det är inte ofarligt här heller”, sa han senare när vi lagt oss för ankar. ”Från bergstopparna kommer vad som kallas katabatiska vindar. Fallvindar. Vi uppmätte just en med en styrka om 40 meter per sekund.”

I slutändan hade dock inget värre hänt än en försenad start för den svenska Shackletonexpeditionens femtio kilometer långa skidfärd över Sydgeorgiens högälpina värld med glaciärer och aldrig bestignade toppar.

”O vad skönt det ska bli att få sova i tält! Äventyrslystnad går att stilla på så många vis. Jag vet, att även när jag lagt av med de stora expeditionerna ska jag fortsätta att lukta svett och sova i tält så ofta jag kan”, utbrast Skinnarmo då han tillsammans med Hannibal, Tuben och bergsklätraren Fredrik gav sig av.

Vi fyra andra återvände till ”Searcher” för att på nytt runda ön och lägga till i den gamla valfångsstationen Strommess. Det var dit Shackleton rutschade ned efter sin vandring över Sydgeorgiens glaciärer och det var där vi skulle vänta på de andra

De tog avsevärt längre tid på sig än Shackleton gjorde under sin heroiska vandring och det blev inte, som de hoppats, bestigning av en obese grad alptopp. ”Vädret var tufft”, berättade Skinnarmo. ”Vi kunde med ögat inte ens ana var toppen fanns.”

Överallt vankade pingviner i komisk koreografi.

Vågor höga som trevåningshus och ett piskande snöblandat regn isade ned varje detalj på Searcher.

”Om du klarat det”, frågade jag med mina kvällstidningstentakler ute, ”vad skulle du gett toppen för namn?”

”Mount Kajsa. Till min tåliga flickvåns ära. (Kajsa Zetterquist, 34, är stjärnförsäljare vid ett datorföretag). Det hade varit ett härligt berg att bestiga.”

”VILKET ÄR DITT BÄSTA RÅD TILL ÄVENTYRARE?” Ola svarade som en skicklig sloganmaskin: ”Håll huvudet kallt och fötterna varma. En äventyrare ska vara stark, fet och glad.”

Det var varken havet eller de isiga bergen som vållade

”Det var fyra grader kallt, vattentemperaturen låg på 0,6 och framför våra ögon kalvade glaciären vid Point Wild ett mullrande isberg som sände en flodvåg ut i havet.”

expeditionen dess enda verkliga missöde. Istället var det en av Fortuna Bays tiotusen pälssälar. Sälarna ligger tätt och hävdar sina revir genom snabba utfall. Deras vapen är två vassa, gula, svårt infekterade huggtänder.

Olyckan skedde när Hannibal kom för nära en säl. ”Jag ryggade tillbaka men snubblade baklänges över en sten. På rygg värjde jag mig med en skidstav. När faran var över kände jag en stark smärta i vänster knä.”

Expeditionens sjukvårdsansvarige, brandmannen Tuben, konstaterade att Hannibal vridit knäet ur led och att ledbanden sannolikt brustit. Han hade behövt röntgen och läkarbehandling. Istället fick han linka tio kilometer över ännu ett halt bergspass innan han nådde Stromness och ”Searcher”. En månad senare, i Sverige, tvangs han operera knäet.

Djurlivet i Sydgeorgien är nästan osannolikt rikt. Späckhuggare lekte kring ”Searcher”, när vi forsade fram längs kusten på en slör. Vi gjorde strandhugg på platser där tiotusentals pingviner i komisk koreografi vankade fram och vi såg den ståtliga albatrossen med sitt tre meters vingspann, där den ruvade bland grästuvor på Albatross Island.

Enligt den ledande viltinspektören i Grytviken befinner sig alla arter, utom albatrossen i god tillväxt. Flera sorters sälur och alla pingviner blir bara fler och fler. Sannolikt gäller det för flera sorters val också; vi såg många fenvalar. Albatrossen däremot är offer för fiskefartyg med långa linor. Den hugger på fångsten och får kroken i sig.

I GRYTVIKEN STÖVLADE JAG längs strandkanten, när ett varningsrop väckte mig ur mina tankar. ”Se upp!”, ropade Skinnarmo. ”Du går rakt på en sjöelefant! Han kan bli sur.”

Över hela stranden vältrade sig frustande, brölände och fisande sjöelefanter vars färger i skymningen smälte samman med stenstranden. En sjöelefantshanne är ofta sex meter lång och kan väga 4 000 kilo. Sjöelefanten är visserligen ett fredligt djur, som lever på krill och småfisk, men dess dimensioner gör det oklokt att ens av misstag komma under den.

Det mest fantastiska med djurlivet i Antarktis är att djuren genom årtusenden levt utan kontakt med människor och därför saknar rädsla.

Anders låg en eftermiddag i tussockgräset och spanade på ett albatrosspar. Han höll sig på föreskrivit avstånd, tio meter, då en albatross nyfiket vankade fram till honom och, vips, sköt fram den stora gula näbben och nafsade av honom hans blå luva.

Albatrossen hade skaffat sig en suvenir. Vi åtta i Shackletons spår hade skaffat oss minnen. Framför oss väntade nu bara den långa seglatsen tillbaka.

Men vi hade en hel del att prata om under seglingen norrut mot värmen i Rio de la Plata och tangeri i Buenos Aires. ■

Artikelförfattaren Staffan Heimerson, åldrad (68), ovig och funlig men alltid sugen på nya äventyr.

Färdas tryggt och bekvämt när Du är hemma i Sverige under våren.

Besök www.avis.se för aktuella erbjudanden!

Du kan hyra bil till fina påskpriser på personbilar, kombibilar och minibussar mellan 6 och 19 april och en bekväm weekendbil hyr Du alltid förmånligt hos Avis. Boka via www.avis.se eller kontakta Avis på Arlanda flygplats fax +46 8 797 99 71, telefon +46 8 797 99 70

AVIS – för en bättre miljö. Certifierade enligt ISO 14001

AVIS
We try harder.

Study and live at the Scandinavian School of Brussels!

Founded in 1973, the Scandinavian School has, over the past 30 years, continually improved and progressed in order to providing a national/Nordic education with a strong international profile. Young people from Scandinavia are welcome to both study and live here in our boarding facilities at Chateau d'Argenteuil.

The castle is located on the school campus and here you live in your own room. In the building there is a restaurant, TV-room, gym and other useful facilities as well.

SSB offers you the opportunity to study for the National High School Diploma (NV and SP) and the International Baccalaureate Diploma (IB). As of now, we have almost 400 students in total.

We have developed a curriculum based on the best practices in the Scandinavian educational tradition, including

progressive methods for logical and critical thinking. Furthermore, an important part of the programme is taught in English by teachers who are native speakers. Study trips in Belgium and to our neighbour countries are important, as well as participating in several European projects.

I invite you to visit our website

www.ssb.be/gueststudents and you are, of course, welcome to contact us for any further information.

Welcome to SSB!
Torbjörn Åberg
Headmaster

Scandinavian School of Brussels
Square d'Argenteuil 5, B- 1410 Waterloo, Belgium. Tel: +32 2 357 06 70. Fax: +32 2 357 06 80
E-mail: scandinavian.school@ssb.be Website: www.ssb.be

“Ny sorts svenskamerikaner har ersatt gårdagens selfmade dollarmiljonärer”

TEXT OCH FOTO: KARIN HENRIKSSON

Den gamla sortens svenskamerikaner som kunde lockas att ge bort av sina self-made dollarmiljoner för att gagna det Gamla landet är borta. Nu finns en ny typ av svenskamerikaner som kom för tio, tjugo eller bara två år sedan, säger Sveriges ambassadör i Washington Jan Eliasson, som intervjuas av Svenska Dagbladets USA-korrespondent Karin Henriksson.

Sveriges Washingtonambassadör Jan Eliasson möter representanter för Lenni Lenape-indianerna under New Sweden-jubileet i Wilmington, Delaware.

– När jag höll föredrag på Swedish Club i Detroit nyligen var det 100 personer i publiken. De och deras barn är sant globala individer men ändå med en känsla för Sverige som bör kunna utnyttjas för att öka utbytet, berättar Jan Eliasson som tillhör dem som verkligen träffat de nya svenskamerikanerna under sina resor runt USA som ambassadör.

Som mångårig korrespondent i USA förstår jag precis vad han menar. Det kan vara allt från lätt surrealistiska upplevelser med svensk julmusik från amerikanska lyktstolpar i Lindsborg i Kansas, möten med gästforskare i La Jolla i Kalifornien eller slumpartade möten med USA-bosatta svenskar på flygplan eller vuxna barn till dessa dagens Karl-Oskar och Kristina som håller kvällskurser i svenska.

– Skillnaderna mellan olika svenskar blir mindre när man kommer utomlands och en sund patriotism utvecklas. Visst finns en kategori som tenderar att gnälla på Sverige, men man märker en stolthet över landet och traditionerna. Jag brukar säga att de har både rötter och vingar där vingarna representerar framåtskådandet och utblickarna.

MEN BLIR RÖTTERNA LIKA STARKA FÖR DAGENS UNGA? – Nej, det klart, kanske inte på samma sätt. Jag tror att det kommer att gå i båda riktningarna och att fler utvecklar identiteter i plural.

Han exemplifierar med sin egen familj. En dotter, Emelie, finns i Sverige, sonen Johan har just flyttat hem efter plugg och jobb i USA, och andra dottern, Anna, är bosatt i USA med sin argentinske man och deras USA-födde son som alltså uppfyller ett krav för att bli president i landet.

– Jag hoppas ju att Anna och hennes familj får både en svensk, en argentinsk och en amerikansk identitet, säger Jan Eliasson med en gest mot ett fotografi från den dagen när dotterns familj kom med till Vita huset och Bill Clinton konstaterade att familjen ju är ”a miniature of the US”.

Samtalet förs i det runda ambassadörrummet i den helt vanliga moderna kontorsfastighet på M Street. En mäsings skylt utanför porten är enda synliga beviset på att den svenska ambassaden är inrymd här efter flytten från högsta våningen i Watergatekomplexet för några år sedan.

I travarna med böcker på soffbordet skymtar titlar som New Sweden in America, Leva i världen och Sweden and International Mediation. Förutom två porträtt av Anna Lindh står ett svartvitt foto på Jan Eliasson tillsammans med

Svenska ambassaden i Washington är för närvarande inrymd i denna kontorsfastighet i Washington DC.

”Visst finns en kategori som tenderar att gnälla på Sverige, men i stort märker man en stolthet över landet och traditionerna.”

Olof Palme intill några inramade högtidliga föreviganden av möten med Clinton och paret George W och Laura Bush.

Efter en intervju i New York för många år sedan valde jag frasen ”rak som en kritstrecsrand” om Jan Eliassons karriär. Därefter bar det ju iväg till högsta posten i UD-palatset och i september 2000 till Washington.

PÅ NÅGOT SÄTT MÄRKS hans egna göteborgska rötter ännu mer här och han nämner födelsestaden ganska så ofta i sina tal vid avtackningar, invigningar, debatter,

mottagningar och storbesök från Stockholm. Det är ingen tvivel om att han passar in i USA med den typ av lättsamhet som amerikaner uppskattar och som inte alls betyder ytlighet – utan markerar självsäkerhet.

– Att vara ambassadör är en stor och mångsidig verksamhet som också ändrat karaktär på senare år. Jag vill verkligen bekämpa myten om att vi skulle vara champagneglasklirrande sällskapsdjur. I den här stan måste man vara synlig särskilt om man inte representerar ett stort land och man måste vara oerhört påläst – i dessa tider gäller det Irak utan och innan, Iran, Mellanöstern..., understryker Jan Eliasson.

Bilden visar M street där Sveriges ambassade ligger.

Normalt utmärks Jan Eliasson av ett nästan bubblande gott humör just i sällskapslivet, men förra hösten var mycket tung. Först dödades hans efterträdare i FN, Sergio Vieira de Melho, i spränggattentatet i Bagdad som ju också visade sig bli en dödsknall för FN-verksamhet i Irak för överskådlig tid.

Mindre än en månad senare mördades Anna Lindh, en händelse som berörde många djupt i Washington, inte minst hennes gode vän Colin Powell som utgjorde en viktig kanal för Sverige i en tid när åsiktsskillnaderna med USA varit större än normalt.

Eliasson var stationerad i Washington i början av sin bana, under de år i början av 1970-talet som UD-veteraner erinrar sig med professionella rysningar. Eliassons företrädare Wilhelm Wachtmeister brukar mäta i höjd med fotknölna för att beskriva hur urusla relationerna var när han blev ambassadör efter Vietnamprotesternas permafrost.

Eliasson tar till uttrycket att Sverige satt i "Nixons dog house". Eftersom kontakter på högre nivå hade bannlysts fick Eliasson som junior tjänsteman ansvaret att sköta samtal med nyckelpersoner.

SKILLNADEN KUNDE INTE VARA STÖRRE mellan då och det sena 1990-talet. Under Clintonåren fördjupades samarbetet mellan Sverige och USA så långt det nu är möjligt mellan en David och en Goliat. Med maktskiftet 2001 skedde en förändring som accentuerats av debatten inför Irakkriget.

“Att vara ambassadör är en stor och mångsidig verksamhet som också ändrat karaktär på senare år.”

– Det klart att det lett till en diskussion men inte till den grad att relationerna försämrats eller skadats. Det finns en respekt och en förståelse för vår position. Vi har en bra dialog, rak och öppen. De vet att vi representerar Dag Hammarskjölds land.

En skiftning i den amerikanska hållning till omvärlden kan möjligen anas, liksom en ökad och oroad insikt på båda sidor om Atlanten om hur stora skadorna kan bli ifall relationerna varaktigt försämrats. Jan Eliasson nämner för sin del att han hoppas att det blir mer av "doing it together" än "going alone" i fortsättningen.

De många demokratiska presidentkandidaterna talade samfällt om behovet av mer internationellt samarbete inför vårens första primärval och det kan kanske påverka debatten i landet under detta avgörande år.

– När jag började i UD var det rätt mycket klassisk utrikespolitik: kalla kriget, upprustning, risken för kärnvapen

”Utlandssvenskar borde till exempel sprida bilden av Sverige som ett land med gott företagsklimat”.

- krig. Det var de centrala frågorna som det var finast att rapportera om, medan det idag ju är allt från handelsfrämjande, handelspolitik, energi, arbetsmarknad, forskning, miljö, hälsa, utrikespolitik i mening rika och fattiga. Man har en mycket bredare dagordning och det märks på ambassaden här, berättar Jan Eliasson med en gest ut mot de blont tränredda korridorerna med kontorsholkar för Exportrådet, tekniska attachéer, försvaret etcetera.

EN ANNAN SKILLNAD ÄR ATT DET FÖRR handlade om ett lands yttre agerande, medan det idag även gäller skeendena inne i samhällena. Man svarar för ”hur Sverige agerar som helhet” förtydligar Eliasson och förklarar att det kan betyda att Sverige får ökad pondus om ett visst inrikespolitiskt initiativ lyckats. Samma kan gälla, tillägger han, svenska företags frivilliga uppförandekoder som fått mycket uppmärksamhet.

– Det är här utlandssvenskarna kan komma in. De representerar ju den här helheten. De är ute för att främja Sverige, kanske i forskningen, i en internationell organisation, i ett svenskt företag. Eller så kan de vara rekryterade av ett utländskt företag eller organisation men ändå ha rötter i Sverige.

HUR KAN DE DELTA RENT KONKRET? – Örjan Berner har satt igång en diskussion om detta och jag samlade en grupp och bad dem tänka igenom frågorna, säger Jan Eliasson och sticker ut huvudet genom dörren för att be att få ta en titt på det papper som snart ska skickas hem med hans namn under.

Han snabbläser högt de viktigaste punkterna: Sverige har ett gott och nära förhållande till USA. Kontakter viktigt kitt. Svenskbygderna en naturlig rekryteringsgrund. Flera miljoner Swedish-Americans. Utlandssvenskarna viktig resurs. Ingrodde föreställningar måste rivas upp om motsatsförhållande mellan svenskar i utlandet och Sverige eller svenskar i Sverige. Investeringar och turism.

”Man bör få svenskar i Sverige att se på utlandsboende som partners, att de till exempel kan sprida bilden av Sverige som ett land med gott företagsklimat.”

– Man bör få svenskar i Sverige att se på utlandsboende som partners, att de till exempel kan sprida bilden av Sverige som ett land med gott företagsklimat.

Ambassaden försöker öka kontakterna ytterligare med Svensk-Amerika. Utöver 32 honorärkonsulat finns hela 300 föreningar samlade under paraplyet Swedish Council of America. Några av dessa sammanslutningar, alla med initialen S, är representerade i just Washington: SACC, SWEA, SNS, SACU.

Under hela tiden framhåller Jan Eliasson att utbytet måste ske i båda riktningarna och att han själv ”med en druckens envishet” tjarar om vikten av personliga möten trots att så mycket kommunikation kan ske e-ledes numera.

– Här i USA kan vi ju se fördelarna med det amerikanska systemet, utan vattentäta skott mellan offentliga förvaltningen, näringslivet och akademiska livet. Det kan vi på svensk sida lära av.

Beträffande Washington nämner han, som så många andra, att det för honom ju inte bara rör sig om kontakter med Vita huset dit han för övrigt är på väg om en stund. Det gäller också att odla ledamöterna i kongressen och att synas på debatterna i stadens alla tankesmedjor.

MEDIERNA ÄR EN ANNAN KONTAKTYTA. Jan Eliasson som i den svenska presskåren är känd för att vara tillgänglig, odlar även amerikanska journalister. För ett par år sedan ringde hans hustru Kerstin till Gotland där han höll på med en stenmur för att berätta att han var citerad på första sidan i New York Times.

Paniken högg till – han hade ju pratat med någon där om Saddam Hussein ”on background” som med enligt den strik-

“UD måste reformeras och det görs fina ansträngningar av min efterträdare och övriga ledningen.”

ta koden betyder att han inte fick namnges. Men anledningen var en helt annan - en snarast politisk analys av betydelsen av ambassadbyggnader i en stad som Washington. Djärva arkitektoniska ambassader anses kunna bli både en symbol och en samlingsplats. Ett exempel på detta står grannlandet Finland för och det skrevs en del kritiska jämförande artiklar i svensk press när ambassaden i glas på Massachusetts Avenue invigdes.

– Jag minns det gamla kansliet vi hade, säger Jan Eliasson som med en imitation av en gammaldags ud-mans nasala svenska härmar dåvarande ambassadören de Besches löfte att det skulle ta tio år innan en ny ambassad stod klar. Det kommer istället att bli 36 år om allt går planenligt och stjärnarkitekten Gert Wingårdhs skapelse står klar 2006.

– Enda ambassaden i staden vid vattnet, nämner Eliasson stolt, med utställningslokaler och café i bottenplanet. Länder som Sverige måste göra lite extra för att synas och jag hoppas nu att svenska kulturinstitutioner och företag inser att vi får en sådan fin scen att uppträda på i Washington.

Jag frestas att lite cyniskt fråga om ambassader verkligen ska fungera som nöjescenter, om diplomater är särskilt effektiva affärsfrämjare – eller om ambassader behövs alls på 2000-talet.

– Ha ha, vad tror du mitt svar blir?

JAN ELIASSON HÄVDAR, TVÄRTOM, att diplomatin är mer oundgänglig idag än på den tid när resor tog månader.

– För mig känns det nästan så att den ökar i betydelse och jag har en större respekt för det direkta mötet. Det visar valörerna i de personliga relationerna och hur mycket sådant som vänskap, sympati, tillit och förtroende betyder för att flytta frågor framåt, för att få information, för att få till stånd besök, för att få förståelse för den linje man vill följa.

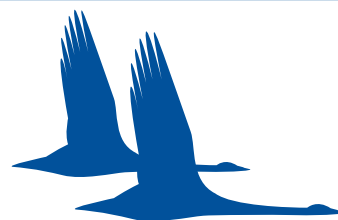
– Men UD måste reformeras och det görs fina ansträngningar av min efterträdare och övriga ledningen. Vi måste modernisera kommunikationer och arbetsätt och se till att locka duktigt folk.

Här nämner han det svenska ordet ”medföljandeproble-

matiken” som kanske inte slagit igenom i en del samhällen ännu, men som kan bli ett nytt låneord i andra språk à la ombudsman och smorgasbord.

När intervjun är slut väntar en kort limousinresa till Vita huset. Tiden måste tas till med råge eftersom säkerhetskontrollen skärpts ännu mer och just det är ett av de stora orosmolnen för ambassadens konsulära enhet.

Svenskar med rötter i Mellanöstern har bryskt fått veta av att de inte är lika välkomna som förr och deras förtvivlade föräldrar skriver desperata upprop till ambassaden när deras ungdomar inte får studera på de förnämliga amerikanska universiteterna som det var tänkt. De striktare inresereglerna riskerar att störa det ömsesidiga utbyte Jan Eliasson talar sig så varm för. ■

ICM

FLYTTAR NI, SÅ FLYTTAR VI.

08-445 70 70

www.icm.se

**Flyttning av företag och bohag,
inrikes och utrikes.**

Magasinering, distribution, installation...

STOCKHOLM TEL 08-445 70 70 FAX 08-795 75 30
E-MAIL info@icm.se

LUND TEL 046-31 34 70 FAX 046-31 34 61
E-MAIL lund@icm.se

GÖTEBORG TEL 031-748 06 70 FAX 031-748 06 71
E-MAIL got@icm.se

UniGroup
Worldwide **UTS**

FIDI
faim
FIDI ACCREDITED
INTERNATIONAL MEMBER

När du flyttar utomlands

Tänk efter före

AV SUSANNE HOBOHM

De flesta som flyttar utomlands gör det fyllda av förväntningar snarare än försiktig eftertanke. Men inträffar något oförutsett som sjukdom, dödsfall eller skilsmässa kan konsekvenserna bli förödande för den som står oförberedd.

Ta er tiden att tänka efter noga i förväg. Det lönar sig. Det är familjerättsadvokat Fredric Renströms bästa råd till svenskar som tar jobb utomlands. Han har sett förödande konsekvenser för dem som inte följer dem.

Fredric Renström, som är verksam vid Aberstens advokatbyrå i Stockholm, drar exemplet med den påhittade familjen Persson. Pappa Samuel som jobbar vid ett internationellt företag, mamma Kristina som är fritidsledare i en skola. Och sonen Olle, två år.

- Samuel blir erbjuden en tjänst i Tyskland i tre år, med möjlighet till förlängning i ett år. Familjen accepterar med stor glädje. De flyttar till München. Lille Olle får en syster Karin, som förgyller mamma Kristinas i övrigt ganska trista liv som hemmafru.

- Efter fyra år blir Samuel erbjuden en ny tjänst i Kanada.

AV SUSANNE HOBOHM

FN-försäkring räddade Solbjörg

Solbjörg Edgren

– Utan en försäkring vet jag inte hur jag skulle ha överlevt ekonomiskt. Det var tillräckligt tufft ändå att bli änka utomlands med två barn säger Solbjörg Edgren.

Solbjörg Edgren var 42 år då hennes man Magnus, utan minsta tecken på sjukdom, rycktes bort i hjärtinfarkt. Han jobbade för FN, familjen bodde i Bangkok och hade varit utomlands i åtta år. Nu började en tuff resa hemåt för Solbjörg och sönerna, då 15 och 17 år gamla.

– Det var så mycket praktiskt som skulle ordnas kring själva dödsfallet: Vad skulle vi göra med kroppen? Hur skulle det bli med begravningen? Men där fick jag hjälp både av FN och av min sväger, också han FN-anställd.

Försäkringen från FN gav Solbjörg ekonomisk resit, men det var aldrig tal om att hon skulle stanna kvar i Bangkok.

Familjen flyttar dit, trots att Kristina egentligen vill tillbaka till Sverige. Hon vantrivs och när det uppdagas att Samuel har en affär med sin sekreterare vill hon skiljas. Hon vänder sig till en svensk advokat för att få till stånd en skilsmässa med så bra ekonomiska villkor som möjligt.

– **FÖR ADVOKATENS DEL BÖRJAR ETT DELIKAT JOBB**, säger Fredric Renström. En rad frågetecken måste rätas ut:

- Vilket lands lagar gäller för Samuel och Kristina?
- Finns det äktenskapsförord eller annan motsvarande handling mellan makarna?
- Vilket lands lag ska gälla för parets förmögenhetsförhållanden?
- I vilket lands domstol kan ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in?
- I vilket land får advokatens uppdragsgivare bästa utfall?
- Vad gäller angående underhållsbidrag?
- Vad gäller angående barnen?

– En avgörande fråga är var Samuel och Kristina, svenska medborgare men utlandsboende sedan mer än fem år, har sin hemvist i juridisk bemärkelse?, säger Fredric Renström. Det är nu den så kallade två-årsregeln i svensk lag kommer in.

Två-årsregeln innebär att om ett par haft sin *hemvist* i ett annat land än Sverige i minst två år, ska det landets lagar tillämpas på parets förmögenhetsförhållanden.

– Lagen gäller också för sambor, vilket stökar till det än mer, eftersom detta begrepp inte finns i alla länder, säger Fredric Renström.

Fredric Renström, familjerättsadvokat.

Enligt lagtexten ska den som är bosatt i en viss stat anses ha hemvist där, ”om bosättningen med hänsyn till vistelsens varaktighet och omständigheterna i övrigt får anses stadigvarande”. I Samuels och Kristinas fall talar en hel del för att de inte längre har sin hemvist i Sverige, särskilt om de inte har kvar någon bostad här.

– Att de vistats i Sverige under somrarna innebär inte i sig att de har kvar sin hemvist i Sverige, säger Fredric. Men man måste göra en samlad bedömning från fall till fall. Avsikten

► s 23

Det skulle bli för dyrt, både huset och barnens skolor.

– Men i Sverige hade jag varken bostad eller jobb och barnen saknade skolanknytning och svenska kompisar och talade dålig svenska.

DEN FÖRSTA TIDEN fick hon låna sin svägers lägenhet i Stockholm. Efter cirka ett år lyckades hon skaffa egen bostad.

– Bostadsföretaget ville först inte skriva kontrakt med mig eftersom jag saknade fast inkomst. Men tack vare FN-försäkringen hade jag ett litet kapital som företaget godtog som säkerhet.

Pengarna från FN betydde mycket under den för-

sta tiden i Sverige då Solbjörg var så upptagen med att ordna alla bestyr kring familjen, att hon inte hade vare sig ork eller tid att söka jobb.

– Av samhället fick jag inte mycket hjälp. Jag var ju helt utanför det svenska socialförsäkringssystemet. Men genom att min man gick bort före 1990 fick jag i alla fall änkepension enligt de gamla reglerna.

Hennes råd till andra familjer som flyttar utomlands i några år:

– Var inte lika naiv som jag. Jag hade inte en tanke på att något så tragiskt skulle kunna hända mig. Planera för alla eventualiteter. Se till att ni har försäk-

ringar. Lita inte på hjälp från samhället. Skriv ett papper om vem ni vill ska uppfostra barnen i fall att ni bägge går bort.

MALTE BÖRJESSON, VD för Tellus försäkringar i Göteborg, instämmer.

Jag har jobbat länge i den här branschen och sett många medföljande, nästan alltid kvinnor, som råkat mycket illa ut vid skilsmässa eller när maken gått bort. Men även den som tar jobbet utomlands bör vara noga med vilka försäkringar som ingår.

Maltes bästa råd för den i familjen som är utlandsanställd:

– Företag som sänder

svenska medarbetare till utlandsstationeringar ska enligt lag se till att de och deras familjer har en läkekostnadsförsäkring, det vill säga har rätt till sjukvård utomlands. En egen företagare i ett nytt land måste själv teckna en sådan försäkring. Dessutom måste den utlandsarbetande kontrollera nivån på sin sjuklön som bör vara 70-80 procent av den vanliga lönen. Gapet som uppstår kan man täcka med en sjuklöneförsäkring.

För bägge parterna föreslår Malte:

– Avtala bort två-årsregeln, det vill säga: Skriv en bevitnad handling som säger att svensk lag ska gälla i alla familjerättsliga angelä-

► s 23

Q U A L I T Y

ALFA MOVING

Specialist på INTERNATIONELLA FLYTTNINGAR

Jönköping

Tel 036-31 26 60

Fax 036-31 26 70

Alf Bosmyr

Göteborg

Tel 031-80 75 80

Fax 031-15 45 01

Göran Frisén

Stockholm

Tel 08-646 26 40

Fax 08-646 26 30

Rolf Ellburg

Malmö

Tel 040-18 26 30

Fax 040-18 24 01

Bo Wärme

e-mail: info@alfa-moving.se
www.alfa-moving.se

Utlandssvenska ungdomar!

Vill ni tillbringa en sommar i Uppsala där ni kan:

- studera svenska
- ta kurser i svensk film, historia, popmusik, litteratur, samhälle, konst
- delta i resor, bland annat till Stockholm, Värmland, Dalarna, Finland
- delta i kvällsaktiviteter, bland andra sport, film, kulturella evenemang
- lära känna svenska studenter och svenskt studentliv

Skriv för utförlig information till:

UPPSALA INTERNATIONAL SUMMER SESSION

P. A. Box 1972, 751 49 Uppsala, Sweden
tel: + 46 18 10 23 70 / + 31 13 521 23 88
fax: + 31 13 521 23 89
e-mail: Nelleke.vanOevelen@uiss.org
web site: <http://www.uiss.org>

“Inom UISS programmet finns stora möjligheter att träffa och lära känna folk från hela världen, att förbättra dina kunskaper i svenska, att lära dig mer om svensk kultur... kort sagt: att tillbringa en oförglömlig sommar i Uppsala. Jag kom till UISS för att finslipa mina kunskaper i svenska. Jag har gjort enorma framsteg och jag är jättenöjd med kursen. Jag skulle vilja rekommendera utflykten till Värmland – vi satt tillsammans kring en lägereld, sjöng svenska visor, badade i älven och red på islandshästar medan andra åkte flotte eller vandrade. En helt underbar upplevelse. Universitetsstaden Uppsala är en mycket bra stad att vistas i och vi hade en himla trevlig tid på studentnationerna med att äta, prata, dansa och festa! Jag har njutit av varenda minut här och om du vill förbättra din svenska och samtidigt uppleva en underbar sommar med trevliga människor: Kom hit och delta i UISS! “

Daniela Forsberg, 19,
utlandssvensk,
Münster Universitet,
Tyskland.
forsbek@t-online.de

Tänk efter före

► med flytten måste också prövas.

Ju längre man bott utanför Sverige, och ju mindre anknytning man har kvar till "det gamla landet", desto större är sannolikheten för att man i juridisk bemärkelse bedöms ha fått ny hemvist. För Samuel och Kristina kan det alltså vara så att det ur svensk synvinkel inte längre är svensk lag som gäller för deras förmögenhetsförhållanden. Men vilken utländsk rätt gäller?

FN-försäkring

► genheter som rör den egna familjen (se artikel ovan). Dessutom är det viktigt att den medföljande går igenom sina försäkringsbehov om något skulle hända.

ETT FÖRSÄKRINGSPAKET bör, enligt Malte, innehålla en pensionsförsäkring som kompenserar för förlorade pensionspoäng i Sverige samt en kapitalförsäkring som ger medföljande del i den

Malte Börjesson, VD i Tellus försäkringar

förmögenhetstillväxt som den utlandsarbetande skaffar sig.

– Undersök storleken på efterlevandeskyddet i den arbetandes arbetsgivarförsäkringar. Ofta är det lägre än man tror. I så fall: teckna en dödsriskförsäkring på den som arbetar som också innehåller ersättning för begravningskostnader. Det kan bli dyrt att frakta hem ett lik till Sverige.

För att ge den medföljande skydd om det skulle bli en skilsmässa bör pensionsförsäkringen och kapitalförsäkringen göras till enskild egendom genom äktenskapsförord, tycker Malte Börjesson. Därmed räknas de inte in vid eventuell bodelning.

– Se också till att försäkringarna inte enbart gäller i det land där de är tecknade, säger Malte Börjesson.

FÖRSÄKRINGSEKSPERTENS BÄSTA RÅD:

- *Avtala bort två-årsregeln*
- *Gå igenom den utlandsanställdes arbetsgivarförsäkringar. Studera noga efterlevandeskyddet*
- *Teckna pensions- och kapitalförsäkring åt den medföljande*
- *Om efterlevandeskyddet är dåligt: teckna en dödsriskförsäkring*
- *Gör försäkringarna till enskild egendom*
- *Se till att försäkringarna gäller vid flytt från ett land till ett annat*

– Vi hade åtminstone pengar. Utan dem vet jag inte hur det hade gått. Det var tillräckligt jobbigt ändå.

Solbjörg Edgren, i dag 59, förstär fortfarande inte hur hon orkade när hon som utlandssvensk plötsligt blev änka 1988. ■

– Det finns inget solklart svar, säger Fredric. Om paret bedöms ha sin hemvist i till exempel Kanada och även bedömts ha sin hemvist i Tyskland, kommer troligtvis tysk lag att tillämpas, eftersom de hade hemvist där i mer än två år och ännu inte bott i Kanada i två år. Det är vad som gäller enligt svensk internationell lag.

► YTTRELLIGARE KOMPLIKATIONER KAN vänta. För vad säger tysk

Vårdnadstvist avgörs i bosättningslandet

När Elisabeth Theander flyttade till USA med sin svenske man och sina två små barn hade hon inte hört talas om Haagkonventionen. Det fick hon då hon ville flytta hem och ta barnen med sig.

AV SUSANNE HOBOHM

När Elisabeth Theanders ex-man fick jobb i Chicago bodde familjen i Malmö.

– Det var självklart att barnen och jag skulle flytta med, vi var ju en familj, säger Elisabeth, som sa upp sig från sitt jobb i Sverige. Det blev på många sätt rätt jobbiga år i USA. Men vi kämpade på och tog ett år i taget. Om somrarna var barnen hos mina släktingar i Sverige och i familjen talade vi alltid svenska med varandra.

Hösten 2002 lämnade Elisabeths ex-man familjen.

– Att han träffat en annan och ville skiljas kom som en chock för mig, säger hon. Då kände jag att jag ville lämna det ganska tuffa ekonomiska livet i USA och återvända till vänner och

släktingar i Sverige. Min ex-man gick med på att jag skulle få ta barnen med mig.

Skilsmässopappren lämnades in både till amerikansk och svensk domstol och i juni 2003 var skilsmässan klar i amerikansk domstol. Men när det gällde vårdnaden om barnen ändrade sig Elisabeths ex-man:

– Han ville plötsligt inte att barnen skulle flytta. Han ville att de skulle stanna hos honom.

EFTERSOM SÄVÄL Elisabeth som hennes ex-man och barnen fortfarande är svenska medborgare utgick hon från att vårdnadstvisten skulle avgöras i svensk domstol.

Men enligt Haagkonventionen från 1980, som under tecknats av Sverige och

► respektive kanadensisk lag om vilket lands lag som ska gälla? Accepterar dessa länder svenskt synsätt? Om inte, vad gäller i stället, var ska man enligt dessa länders lagstiftning ansöka om äktenskapsskillnad och hur skulle en äktenskapsskillnad i övrigt se ut för Kristina i dessa länder? Vad gäller för frågan om underhållsbidrag och vad gäller angående vårdnaden om barnen? Kan Kristina ens ta med dem hem?

– Det är nu advokatkostnaderna rusar i höjden! varnar Fredric Renström. För jag måste givetvis rådgöra med utländska kolleger. Många gånger är det dessutom bråttom, eftersom det kan vara en stor fördel för någon av parterna att hinna först till ett visst lands domstol.

Han har sett många exempel på utlandssvenskar som drabbats hårt ekonomiskt vid en skilsmässa. Det lägger sten på bördan i en redan besvärlig situation.

– Tänk efter före, råder han han. Se till att med professionell hjälp upprätta en handling som säger vilken lands lag som ska gälla förmögenhetsförhållanden inom äktenskapet och som därmed avtalar bort två-årsregeln.

– Det kan vara ett enkelt avtal, eller del av ett äktenskapsförord. Det är också viktigt att se att denna handling bedöms av någon sakkunnig i det land som man flyttar till så att den gäller också där! Skaffar paret dessutom egendom i det nya landet, till exempel ett hus, bör man se till att handlingen gäller även för denna egendom. Flyttar man till ytterligare ett nytt land måste man se till att

handlingen även gäller där!

Löser ett sådant avtal alla frågor som kan uppstå kring en skilsmässa?

– Nej, säger Fredric Renström. Men ett avtal eller ett äktenskapsförord kan minska problemen väsentligt.

TESTAMENTE?

– Det borde alla skriva eftersom arvsrätten varierar från land till land. Glöm inte att se till att det blir giltigt också i det nya landet. Enligt svensk lag ska rätten till arv efter svensk medborgare bedömas enligt svensk lag. Gäller samma regler i landet man flyttar till eller tillämpas till exempel principen att hemvisten styr rätten till arv? Och vad gäller vid dubbla medborgarskap?

– Detta är frågor som många missar när de flyttar utomlands, menar Fredric. De är så upptagna med alla praktiska bestyr att de inte tänker igenom vad som man inträffa i det nya landet när det gäller familjerättsliga frågor. Två-årsregeln är det dessvärre alldeles för få som känner till.

ADVOKATENS BÄSTA RÅD:

•Skriv testamente

•Skriv äktenskapsförord

•Avtala bort två-årsregeln och välj vilket lands lag som ska gälla.

•Se till att handlingarna gäller i samtliga "nya länder". ■

Vårdnadstvist

► USA, ska frågor om barns boende avgöras i det land där barnet är stadigvarande bosatt. När frågan om barnets hemvist avgörs ska föräldrarnas hemvist, de familjemässiga och sociala förhållandena samt vistelsetidens längd vara avgörande.

Det hjälpte inte att Elisabeths barn tillbringat alla somrar i Sverige, den tiden räknas som semester. Hemvisten bedömdes vara i USA. Därmed skulle vårdnadstvisterna avgöras i amerikansk domstol.

– Den amerikanska rätten dömde till min ex-mans fördel. Staten Illinois ser mycket restriktivt på att barn flyttas utanför den egna delstaten. Därför har jag förlorat vårdnaden om barnen och kan bara få dem

hem till mig i Sverige om min ex-man ändrar sig, och får ett domstolsbeslut på att han lämnar vårdnaden ifrån sig.

När barnen och hon var i Sverige i somras fick hon rådet av en svensk familjerättsadvokat att helt enkelt strunta i att låta barnen åka tillbaka till USA och i stället behålla dem i Sverige.

– Men på utrikesdepartementet avrådde man mig eftersom jag då kunde betraktas som kidnappare av mina egna barn, berättar Elisabeth. I förlängningen skulle det kunna innebära att barnen hämtades med tvång, och det ville jag inte medverka till.

Madelaine Beronius vid enheten för konsulära och civilrättsliga frågor som just sysslar med denna typ av

Madelaine Beronius, UD

frågor vid UD, understryker att i dessa ärenden saknar föräldrarnas och barnets medborgarskap betydelse.

– Har föräldrarna gemensam vårdnad och inte kan lösa tvisten om var bar-

net ska bo på egen hand ska det avgöras i domstol eller av annan myndighet i det land där barnet har sin hemvist. Avviker den ena föräldern med barnet mot den andra förälderns vilja kan det bli aktuellt med överflyttning av barnet från ett land till ett annat, berättar Madelaine Beronius.

– Men ett beslut om att barnet ska återföras till sitt hemvistland innebär inte ett beslut om vem som ska ha vårdnaden om barnet. Vårdnaden avgörs för sig i det land där barnet är stadigvarande bosatt.

Madelaine Beronius berättar att det inte är givet att en utländsk domstols vårdnadsdom också gäller i Sverige. Varje enskilt fall måste prövas mot Haagkon-

Elisabeth Theander

ventionen i svensk domstol.

– Vill det sig illa kan en svensk domstol ge vårdnaden av barnet till den ena föräldern och en utländsk domstol till den andra.

– Tala med oss eller med den svenska ambassad i det land där ni bor innan ni agerar, så försöker vi hjälpa er, råder Madelaine Beronius utlandsboende föräldrar.

Haagkonventionen har skrivits under av 71 stater. Avsikten är att skydda barnets rätt till kontakt med båda föräldrarna. Den är inskriven i en svensk lag från 1984 och reglerar principerna för barnets hemvist, vad som gäller vid överflyttning av barn från ett land till ett och vilka inskränkningar som gäller. Om barnet till exempel motsätter sig överflyttningen och barnet har nått en sådan mognad och ålder att dess vilja bör beaktas får överflyttning inte ske enligt Haagkonventionen.

– Men det är inte lätt att få undantag från konventionen, säger Madelaine Beronius.

Konventionsstaterna överlägger regelbundet om hur konventionen ska tillämpas. Strävan är bland annat att förkorta handläggningstiderna och förbättra kommunikationen mellan myndigheterna i de olika länderna.

År 2002 hade UD 72 fall av olovligt bortförande av barn. Det gällde både barn som olovligen förts till Sverige och från Sverige. ■

UTRIKESDEPARTEMENTETS RÅD TILL
UTLANDSBOENDE FÖRÄLDRAR SOM HAMNAR I
VÅRDNADSTVIST:

• *Tala med oss innan ni agerar!*

INTERNATIONAL BACCALAUREATE

på

Hvitfeldtska gymnasiet i Göteborg

Hvitfeldtska gymnasiet i Göteborg erbjuder samtliga årskurser av det treåriga internationella gymnasieprogrammet, som leder fram till internationell studentexamen – International Baccalaureate.

IB är en internationellt erkänd utbildning och ger tillträde till universitet och högskolor i ca 100 länder.

Undervisningen sker på engelska. Hvitfeldtska gymnasiet är en traditionsrik skola i Göteborg, centralt belägen och med ett brett urval studievägar inom den svenska gymnasieskolan.

Närmare upplysningar lämnas av:
Studierektor/IB-coordinator
Agneta Santesson eller
studierektor Carl-Eric Blomqvist.

Telefon: 031-3670 623/22

Fax: 031-3670 602

Adress: Hvitfeldtska gymnasiet
Rektorsgatan 2, S-411 33 Göteborg
agneta.santesson@educ.goteborg.se

Besök vår hemsida: www.hvitfeldt.goteborg.se

Arbeta och bo utomlands

Ska du arbeta och bo utomlands och behöver hjälp med bankaffärerna?

Nordea Utlandsservice erbjuder ett enkelt sätt att sköta dina bankaffärer under utlandsvistelsen. Du får bl a ett utlandslönekonto, personlig rådgivning om krediter och sparalternativ, betalningstjänster och introduktion till en lokal bank där du befinner dig.

Med våra Internet- och telefontjänster når du banken dygnet runt, var du än är. Du kan kontrollera saldon, göra överföringar och betala dina räkningar med förfallodagsbevakning m m. Med tillvalet Personlig Service kan du göra dina bankärenden per telefon med hjälp av en banktjänsteman. Anslut dig till våra banktjänster på Internet och telefon på närmaste Nordeakontor eller gå in på www.nordea.se.

Nordea Utlandsservice

SE-105 71 Stockholm

Tel: +46-8-614 75 00

Fax: +46-8-21 69 81

E-post: utlandsservice@nordea.com

För drygt 100 år sedan grundade en grupp driftiga svenska utvandrare nybyggarkolonin Silverhill i Alabama i den djupa amerikanska södern.

Silverhill

TEXT OCH FOTO:
AXEL ODELBORG

den bortglömda
svenskkolonin i
Alabama

Ted Forsman

Silverhill ligger utmed väg 104, i Baldwin county, femton kilometer öster om kuststaden Fairhope i södra Alabama. Det är ett stillsamt litet samhälle med drygt 500 invånare. Bebyggelsen består mest av anspråkslösa trävillor med panelbräderna lagda horisontellt på amerikanskt vis. Några ser lite förfallna ut. Färgen flagar.

Det är den djupa amerikanska södern med palmer, bomullsfält, skägglav, pecanträd och fuktig värme. Nästan så långt från Sverige och det svenska som det går att komma i Amerika kan tyckas. Men intrycket är bedrägligt. Silverhill grundades av svenska utvandrare i slutet av 1800-talet. Byggnaden på bilden hör till de första som uppfördes. Arvet från pionjärtiden vårdas pietetsfullt.

Silverhill grundades av svenska utvandrare i slutet av 1800-talet. Byggnaden på bilden hör till de första som uppfördes. Arvet från pionjärtiden vårdas pietetsfullt.

dades av svenska utvandrare i slutet av 1800-talet. De köpte mark och flyttade hit då tiderna blev svåra i Chicago. Åtskilliga invånare bär svensk klingande namn, men de som alltjämt talar svenska är få.

En av dem heter Ted Forsman. Jag har tagit mig till Silverhill för att leta rätt på en ranch som den svenske äventyraren, missionären och Sven Hedin-medarbetaren hertig Larson av Mongoliet köpte i Silverhill 1939, sedan han hade tvingats fly de centralasiatiska stäpperna på grund av Japans invasion. Det är så jag kommer i kontakt med Ted Forsman. Vi stämmer möte på parkeringen framför Silverhills lilla stadshus. Han kommer åkande i en grå Oldsmobile 82:a. Själv är Ted Forsman 83 år gammal. Han är född i Silverhill och har bott där hela sitt liv. Han var över 20 år då hertig Larson flyttade till Silverhill men kan inte påminna sig att han någonsin hörde talas om Larson. Fast då jag nämmer namnet på farmen som Larson köpte och använde för att föda upp höns tror han sig kunna peka ut den.

TED FORSMANS MOR kom till Amerika några år efter förföras sekelskiftet och hamnade så småningom i Silverhill. På den tiden talade många svenska i Silverhill och Ted Forsman fick lära sig sina föräldrars modersmål. På senare år har han ägnat sig en del åt släktsforskning.

– Vi har spårat våra rötter i Sverige ända tillbaka till 1500-talet. Familjen härstammar från en församling i Skåne. Nu söker vi efter släktingar i Sverige, min mors systems efterlevande.

Men vi vet inte ens vad min moster hette som gift så vi har inte haft någon framgång än, säger Ted Forsman.

Jag ber honom säga något på svenska men han tvekar och svarar på engelska:

”Silverhill grundades av svenska utvandrare i slutet av 1800-talet. De köpte mark och flyttade hit då tiderna blev svåra i Chicago.”

Reklambroschyr för Silverhill utgiven av landexploateringsbolaget Svea Land Colony i syfte att locka svenskar i Chicago att köpa landlotter i Södern.

– Det var så länge sedan jag talade svenska att jag har svårt att prata men jag arbetar med att översätta ett dokument om Silverhills historia från svenska till engelska.

Han visar mig en bunt gulnade maskinskrivna ark med svensk text.

–Silverhills historia från grundandet fram till början av 1930-talet förklarar han, och ger mig packen.

Högst upp på första sidan står överskriften Silverhills Koloniens Uppkomst. Jag börjar läsa.

PÅ VÅREN 1896 voro arbetsförhåll-

landena på Chicagos verkstäder ganska dåliga. Till följd deraf kom tanken att genom lantlif försöka förbättra sin och andras stelnig. För detta ändamål kom Oscar Johnson, J Linden, Swanson, C O Carlson och Wallentin tillsammans för att redogöra om besta ▶

Oscar Johnsons hus var det första som byggdes i Silverhill. Det är idag omvandlat från bostadshus till bibliotek.

sättet att gå väga. Beslut fattades att göra en resa till Södern för att se huru möjligheterna voro för grundande af en svensk koloni. Via Nashville, Tennessee for de fem svenskarna med järnväg till Alabamas huvudstad

“Våren 1897 var han åter i Alabama och började röja mark för det som skulle bli familjen Johnsons nya hem och Silverhills första byggnad.”

Mobile. I Alabama fick de kontakt med en fastighetmäklare som gav dem kartor och informerade dem om var det fanns bra jordbruksland. Efter en hel del kringresande och inspekterande

i södra Alabama koncentrerades herrarnas intresse mot Baldwin County på östra sidan av den stora havsviken Mobile Bay.

Oscar Johnson och Wallentin gjorde ännu en inspektionsresa till det landområde som de fem männen från Chicago funnit mest intressant, för att förhöra sig ytterligare om klimatförhållandena och förhandla om priset med markägaren Aron Hartford. Affären gjordes upp. I juni 1896 var alla pappersformaliteter avslutade. Som ny ägare stod det nybildade landexploateringsbolaget Svea Land Company.

MED LAGFARTEN PÅ handen återvände Oscar Johnson en tid till Chicago. Våren 1897 var han åter i Alabama och började röja mark för det som skulle bli familjen Johnsons nya hem och Silverhills första byggnad. Bygget försenades många månader av en gula feber-epidemi som bröt ut i Södern sommaren 1897, men i december stod huset klart och i det nya hemmet firades familjen Johnson jul på svenskt vis med fisk och gröt och nyår firades med kaffe och dopp klockan tolv på natten.

Oscar Johnsons vita tvåvåningsvilla i trä från 1897 står alltjämt kvar men idag används den inte som boningshus utan har blivit Silverhills bibliotek och omhuldat historiskt minnesmärke. Då huset

byggdes låg det ensamt och omgivet av gles barrskog på alla kanter. Nu är det beläget i centrum av samhället, tvärs över gatan från Silverhills stadshus.

Oscar Johnson var drivande i Svea Land Colony. Han öppnade försäljningskontor i Chicago och tryckte upp en försäljningsbroschyr på svenska. Jag hittar ett ex av broschyren i biblioteket. På framsidan finns en bild av Oscar Johnsons nybyggda villa och texten Svenska kolonien Silverhill, Framtidens land. Som delägare i Svea Land Colony hade Oscar Johnson inte bara nybyggarens intresse av att locka andra kolonistörer till trakten, utan också affärsmannens. Varje såld jordlott bidrog till hans välstånd.

BROSCHYREN BESKRIVER Silverhill i förföriska ordalag med klimatet som främsta attraktion; inte så hett om somrarna som uppe i norr och långt varmare och behagligare om vintern. Att flytta till Silverhill var att förbättra såväl sin hälsa som sin ekonomi tack vare klimatet och den goda jordmånen.

Allt växte i Silverhill och i Mobile fanns en stor marknad för det som jorden producerade. Inte behövde man heller oroa sig för ormar, krokodiler och negrer. Ormarna var inte farligare än de i norr och negrerna och krokodilerna höll sig i låglandet på behörigt avstånd från Silverhills kullar. Sammanfattningsvis fastslogs i broschyren att Amerikas framtid fanns i Södern och att Silverhill var det bästa stället.

Vägarna i Silverhill har ofta namn efter den familj som slog sig ned där. Ted Forsmans adress är Forsman Road.

Redan under 1898 kom de första svenska familjerna norrifrån. En av nybyggarna hette Otto Solberg och hade en gång arbetat som den svenske pigtjusarkungen Karl XV:s livvakt. Solberg blev den förste att sätta plogen i Silverhills bördiga svarta mylla.

Den första skolbyggnaden anlades 1898. Året därpå, 1899, öppnade en man som hette Charles Olander såväl samhällets första hotell som dess första diversehandel. 1902 fick Olander konkurrens av en man som hette Theodor Johansson. Samma år öppnade Oscar Johnson ett sågverk och två år senare ett tegelbruk. Det lades dock ned ganska omgående men 1911 lät den uppenbart oförtröttlige stötspelaren Oscar Johnson plantera apelsinträd i partnerskap med några andra av Silverhills svenskar.

Jag läser vidare i berättelsen om Silverhills Koloniens Uppkomst. På sidan 11 dyker ett bekant namn upp; Petter Forsman, Ted Forsmans far, som öppnade matbutik 1923. Då var sonen Ted fyra år och samhället Silverhill hade existerat i drygt ett kvartss sekel.

Namnet fick Silverhill fick samhället därför att det en gång bodde en terpentinfabrikör i trakten som bar öknamnet Silverkungen. Orsaken var att

“Ormarna var inte farligare än de i norr och negrerna höll sig i låglandet på behörigt avstånd från Silverhills kullar.”

han vägrade att ta emot annan betalning för sina varor än silvermynt. Det var också den valuta han använde för att betala sina anställda.

Eftersom jag inte är säker på att den plats som Ted Forsman pekat ut som hertig Larsons farm är den riktiga tillbringar jag en förmiddag i lagfartsarkivet i Baldwin Countys huvudort Bay Minette för att få visshet. Till slut får jag fram en adress. Det visar sig vara adressen till samma fastighet som Ted Forsman visat mig.

Jag far hem till honom för att berätta. Han bor på Forsman Road.

– Medan du har varit borta har jag faktiskt hittat en person som kommer ihåg Larson, berättar han då jag ringer

på. Hon heter Mrs Laurin och är en av mina grannar.

Vi gör ett besök hemma hos Mrs Laurin. Hon minns Larson från sin barndom.

– Han köpte kycklingar av mina far som hade ett kläckeri och hans fru brukade få skjuts med mina föräldrar till söndagsskolan, berättar hon.

Det var ingen tillfällighet att hertig Larson valde att slå sig ned i Silverhill när han måste lämna Centralasien. En av traktens svenska invandrare var sedan årtionden hans egen bror Albert Larson som odlade pecannötter. ■

Baldwin County

Lundsbergs skola
Kunskap, stil och tradition sedan 1896
www.lundsbergsskola.se

**Fullständig
Högstadiundervisning
via Datorn sedan 1994**

För ytterligare information
och anmälningsblanketter

www.sofiadistans.nu
mail@sofiadistans.nu

Sofia Distansundervisning

Barnängsgatan 12
116 41 Stockholm

Tel: +46-8-555 777 00
Fax: +46-8-555 777 07

Advokaten Örjan Teleman
Svensk ekonomisk familjerätt

Konsultationer, biträde med rättsutlåtanden, uppdrag som ombud och förträttare i saker angående bodelning mellan makar och sambor, äktenskapsförord, samägandeaftal, gåvor, underhåll efter skilsmässa, testamenten, arvsrätt och generationsskiften av företag.

Teleman har medverkat såsom föreläsare på universitet och advokatkurser samt som expert i lagutredningsarbete. Han är författare till böckerna *Bodelning* under äktenskap och vid skilsmässa samt *Äktenskapsförord*.

**Amber Advokatbyrå. Tel +46 (35) 15 31 05
Box 363, 30109 Halmstad. Fax +46 (35) 15 31 01**

De viktigaste böckerna för ut- och inflyttare

Bosättning utomlands och Återflyttning till Sverige

(Ny upplaga kommer i april)

**Böckerna tar upp de praktiska,
ekonomiska och juridiska
aspekterna när man flyttar
utomlands och flyttar tillbaka.**

Författaren Kerstin Gustafsson har under många år varit ansvarig för Föreningen Svenskar i Världens rådgivning till in- och utflyttare. Hon är också grundare av och chef för företaget UtlandsBosättning AB.

Ja tack, var god skicka:

..... ex av **Bosättning utomlands**

..... ex av **Återflyttning till Sverige**

Är medlem och betalar 275:-/st

Är inte medlem och betalar 325:-/st

Exkl. porto och exp.avg.

Namn.....

Företag.....

Adress.....

Postnr.....Ort.....

Beställningen kan även skickas via fax 08-660 52 64 eller via e-post svenskar.i.varlden@sviv.se

Plats för
porto

**Svenskar i Världen
Box 5501
114 85 Stockholm**

GUDRUN TORSTENDAHL

Nya lagar och förordningar

Den som vill fördjupa sig i lagtexter och förändringar kan enklast göra det genom att via internet ta sig till Lagrummet, där lagar, förordningar och rättspraxis finns samlade. Adressen är www.lagrummet.se

Adelns sista privilegier har avskaffats och arvs- och gåvoskatten mellan makar har tagits bort. Det är två av det senaste årets lagändringar.

Sammanlagt tillkom mer än 1 200 författningar under 2003, därav 37 nya lagar och 90 förordningar. Här följer en uppräknig av några lagar och bestämmelser som trätt i kraft i början av 2004 eller under 2003.

ADELNS PRIVILEGIER

De särregler som gällt för adeln ända sedan 1723 och 1866 har upphört. Adeln behandlas nu som vilken förening som helst.

ARVS- OCH GÅVOBESKATTNING

Arvsbeskattningen mellan makar och sambor har slopats i syfte att stärka den efterlevandes ställning. Lättnadsreglerna för värderingen av företagstillgångar vid arvs- och gåvobeskattningen har också utvidgats. Successiva gåvor godtas och karenstiden i lättnadsreglerna har förkortats från fem till tre år. Dessa lättnader syftar till att underlätta generations-skiften i onoterade företag.

BOSTADSBIDRAG

Förlåtandeintervallet kallas det belopp som varken betalas ut eller betalas tillbaka när det slutgiltiga bostadsbidraget fastställs för ett visst år. Beloppsgränsen har höjts från 200 kronor till 1 200 kronor. Det innebär att färre personer kommer att krävas på återbetalning. Färre bidragstagare kommer också att få tilläggsbelopp i efterskott.

DJURSKYDDSMYNDIGHET

För att förstärka djurskyddet har en särskild myndighet inrättats, som övertar det ansvar som Statens jordbruksverk och Centrala försöksdjursnämnden (CFN) enligt djur-

skyddslagen har haft för att säkerställa ett gott djurskydd. Djurskyddsmyndigheten, som den nya myndigheten kallas, är placerad i Skara. Djurskyddet stärks också genom att besiktningssveterinärer, som arbetar på slakterier, har fått befogenhet att ingripa om ett djur utsätts för onödigt lidande. Besiktningssveterinären kan förbjuda slakt, besluta om omedelbar avlivning av djuret eller vidta andra åtgärder.

ELEVERS UTVECKLING

Kraven på den information som lämnas vid utvecklingssamtal i skolan har blivit tydligare. Ändringarna innebär att informationen vid sådana samtal dels bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och i kursplanerna, dels bör tydliggöra vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen.

Det har också blivit obligatoriskt att lämna ett skriftligt omdöme om en elev som inte når upp till de mål i ett ämne eller ett ämnesblock som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde respektive det tionde skolåret.

FASTIGHETSINDELNING

Nya regler har införts om så kallad tredimensionell fastighetsindelning. Detta innebär att en fastighet inte längre behöver

omfatta någon del av markytan. Fastigheten kan avgränsas i höjd- och djupled, vilket bland annat gör det lättare att bygga bostäder ovanpå kommersiella byggnader. De nya fastigheterna får ett eget taxeringsvärde och beskattas som en separat fastighet.

FLYTTNING AV FORDON

Det finns en lag och en förordning som handlar om flyttning av fordon i vissa fall. De innehåller regler som gör det möjligt att flytta fordon som ställts upp i strid mot bestämmelser om stannande och parkering. Författningarna har nu ändrats så att det tydligare framgår att bestämmelserna även gäller cyklar och andra oregistrerade fordon.

FÖRSKOLA

Från 2003 gäller rätt till allmän förskola för 4- och 5-åringar. Barn ska erbjudas plats i förskola från och med höstterminen det år då de fyller fyra år.

FÖRÄLDRA-FÖRSÄKRINGEN

Grundnivån i föräldraförsäkringen är 180 kronor per dag från och med år 2004. Beloppet gäller föräldrar som har låg eller ingen inkomst alls. Det betalas ut under högst 390 dagar. ▶

GRÖN SKATTEVÄXLING

För 2004 genomförs en grön skatteväxling motsvarande 20 miljarder kronor. Koldioxidskatten höjs med 18 procent för hushåll och servicesektorn, elskatten höjs med 1 öre/kWh för hushåll och servicesektorn, dieselskatten höjs med 10 öre/liter och skatten på bekämpningsmedel höjs med 10 kr/kg. Dessa höjningar ska motsvaras av att den allmänna löneavgiften sänks med 0,12 procentenheter för företag och enskilda näringsidkare och att alla fysiska personer som har en beskattningsbar förvärsinkomst får 200 kronor i skattereduktion.

Under 2003 höjdes skatten på koldioxid med 12 öre per kg koldioxid till 76 öre per kg. Energiskatten på el höjdes med 2,9 öre till 22,7 öre per kWh i södra Sverige och med 2,8 öre till 16,8 öre per kWh i norra Sverige. Avfallsskatten höjdes med 82 kronor till 370 kronor per ton, skatten på naturgrus med 5 kronor till 10 kronor per ton, skatten på bensen med 9 öre per liter och skatten på dieselolja med 6 öre per liter.

KONTAKT MED MYNDIGHETER

Förvaltningslagen innehåller nu en uttrycklig skyldighet för myndigheterna att se till att medborgarna kan kommunicera med dem med fax och e-post.

KRÄFTOR

För att skydda den svenska arten av sötvattenskräfta, flodkräftan (*astacus astacus*), från utrotning är det från och med augusti 2003 förbjudet att föra in levande sötvattenskräftor till Sverige. Förbudet ska minimera risken för att främmande arter av sötvattenskräfta sprider sig i svenska vatten. Det är även förbjudet att förvara och transportera levande sötvattenskräftor som inte fångats eller odlats i Sverige.

MILJÖFÖRBÄTTRINGAR I SMÅHUS

En husägare som installerar ett bibränsleldat uppvärmningssystem i ett nyproducerat småhus eller energieffektiva fönster i ett befintligt småhus får en skattereduktion om installationen görs i en permanentbostad. Skattereduktionen är begränsad till max 15 000 kronor för bibränsleldade uppvärmningssystem och till max 10 000 kronor för energieffektiva fönster. Skattereduktionen gäller installationer som påbörjas tidigast den 1 januari 2004 och avslutas senast den 31 december 2006. Även privatbostadsföretag ska kunna få skattereduktion för installation av energieffektiva fönster.

PANTBREVSSYSTEMET HAR MODERNISERATS

Från halvårsskiftet 2003 är det möjligt att i pantbrevsregistret registrera inteckningar utan uppgift om pantbrevshavare. Om pantbrevshavare saknas, ska fastighetens lagfarna ägare anses som pantbrevshavare. Ändringen innebär att även obelånade pantbrev kan vara registrerade i pantbrevsregistret.

PENSIONSGRUNDANDE INKOMST

Den nedre åldersgränsen på 16 år för rätt till pensionsgrundande inkomster har tagits bort för dem som omfattas av det reformerade ålderspensionsystemet. Ändringen gäller från och med intjänandeåret 1999.

PLANÄRENE SOM ÖVERKLAGAS

Överklagade ärenden om marklov, bygglov och rivningslov ska prövas av de allmänna förvaltningsdomstolarna i stället för av regeringen. Ändringen är ett led i arbetet att avlasta

regeringen prövningen av förvaltningsärenden.

PROVRÖRSBEFRUKNING

Vid så kallad provrörsbefrukning (in vitro-fertilisering, IVF) får ägg eller spermier som kommer från andra än paret som genomgår behandlingen användas, dock inte både ägg och spermier. Barn som har tillkommit genom en sådan befruktning skall, när han eller hon har uppnått tillräcklig mognad, ha rätt att få veta givarens identitet.

SAMBOLAG

Under 2003 fick vi en ny sambolag som även tillämpas på sambor av samma kön. Av den nya lagen framgår tydligare än tidigare när ett samboförhållande ska anses ha upphört. Tidsfrister har också införts för när bodelning ska begäras.

SKATTEVERKET

Skatteverket är namnet på den nya myndighet som har ersatt Riksskatteverket och de tidigare tio skattemyndigheterna. Den nya myndigheten har skattekontor i olika regioner och sitt huvudkontor i Solna.

STUDIEBIDRAG TILL ELEVER I GRUNDSKOLAN

Från och med 2003 kan elever i gymnasieskolan få studiebidrag under tio månader per år. Detsamma gäller det behovsprövade extra tillägget.

STUDIELÅN

Räntan på studielån ska 2004 vara 3,1 procent, vilket är 0,1 procent lägre än 2003. Räntan betalas på lån som har tagits efter år 1988.

En ändring i studiestödslagen gör det möjligt att redan från första återbetalningen lägga

samman äldre och nyare studielån. Tidigare krävdes ett års separata återbetalningar på äldre respektive nya lån innan sammanläggningen kunde ske.

SVENSKT-DANSKT SKATTEAVTAL

Avtalet innebär att löneinkomster beskattas i arbetslandet. Arbetslandet betalar ett utjämningsbelopp till hemvistlandet för att kompensera för skattebortfallet för kommuner och landsting. Pendlare som delvis arbetar hemma beskattas i det huvudsakliga arbetslandet. Avdrag får göras för inbetalningar till pensionsförsäkringar i det andra landet. Kostnadsavdrag för resor över Öresundsbron medges även i Danmark.

TANDVÅRD

Åldersgränsen för tandläkare och tandhygienister har höjts från 67 år till 70 år när det gäller rätt till offentlig ersättning. Det ska vara möjligt att arbeta vidare inom tandvårdsförsäkringen även efter denna åldersgräns, men för detta krävs en individuell prövning.

Landstingens ersättning till privata vårdgivare för nödvändig tandvård och tandvård som är ett led i en sjukdomsbehandling ska följa folktandvårdens taxa. Folktandvårdens pris blir också norm när reglerna om högkostnadskydd för personer som är 65 år eller äldre ska tillämpas.

UPPSKOV MED BESKATTNING

Reglerna om uppskov med beskattning gäller nu även den som flyttar till en nyproducerad bostadsrätt (ersättningsbostad) i ett så kallat oäkta bostadsföretag. Dessa likställs med äkta bostadsföretag under den tid när uppskavsreglerna tillämpas.

**VALIDERINGS-
DELEGATIONEN**

En delegation har tillsatts med uppgift att främja arbetet med validering av vuxnas kunskaper och kompetens. Delegationen ska arbeta med kvalitetsfrågor, utveckling av metoder, verksamhetsformer och information. Arbetet ska pågå fram till utgången av 2007.

ÅLDERSPENSION

Ålderspension betalas ut från och med samma månad som ansökan kommer in (tidigare gällde månaden efter ansökan). Observera dock att försäkringskassan har långa handlägg-

ningstider och att första utbetalningen kan dröja flera månader.

**ÖKAD HÄLSA I
ARBETSLIVET**

Den allmänna försäkringen har ändrats för att öka hälsan i arbetslivet. Deltidssjukskrivning ska användas i större utsträckning. Försäkringskassan ska göra avstämningar under pågående sjukskrivningsperiod för att bättre kunna bedöma det medicinska tillståndet för den försäkrade, hans eller hennes arbetsförmåga och möjligheter till rehabilitering. Arbetsgivarens ansvar för sjuklön vid en arbetstagares sjukdom (sjuklöneperiod) har utökats från 14 till 21 dagar. För mindre företag gäller dock ett högkostnadsskydd. ■

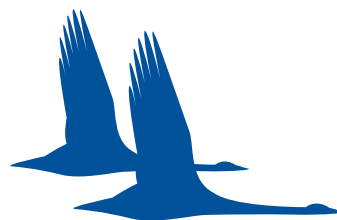
**Hårdvaluta för dig som
utlandssvensk**

Vi vet hur det känns att längta efter både knäckebröd och sill. Så vi är glada över att kunna erbjuda dig investeringsrådgivning på svenska! Swedbank Luxembourg är öppen för dig som är bosatt utomlands och vill se din förmögenhet växa. Hos oss erbjuds du kvalitativa finansiella tjänster, var än i världen du befinner dig. Välkommen.

Kontakta oss gärna:
Swedbank (Luxembourg) S.A
P.O. Box 1305 L-1013 Luxembourg
Tel: +352 40 49 40-1
Fax: +352 40 49 07
E-post: info@swedbank.lu
www.swedbank.lu

Swedbank
(Luxembourg) S.A.

ICM

**FLYTTAR NI, SÅ FLYTTAR VI.
08-445 70 70**

www.icm.se

**Flyttning av företag och bohag,
inrikes och utrikes.**

Magasinering, distribution, installation...

STOCKHOLM TEL 08-445 70 70 FAX 08-795 75 30
E-MAIL info@icm.se

LUND TEL 046-31 34 70 FAX 046-31 34 61
E-MAIL lund@icm.se

GÖTEBORG TEL 031-748 06 70 FAX 031-748 06 71
E-MAIL got@icm.se

**SVENSKA SKOLAN
I PARIS**

Grundad 1878

Från förskola till gymnasium
En modern skola med lång erfarenhet

Vi firar 125 år under maj månad 2004
med debatter, utställningar och

ÖPPET HUS
hela eftermiddagen den 15 maj

Alla intresserade är hjärtligt välkomna!

www.svenskaskolanparis.com
Rekvirera fullständigt program via e-post:
svenska.skolan.paris@wanadoo.fr

Svenska Skolan i Paris
9, rue Médéric
75017 Paris
Tel +33-1 46 22 31 05

MEDLEMSFÖRMÅNER

Du tjänar på att vara medlem. Svenskar i Världen erbjuder sina medlemmar en rad förmåner. Redan första gången du utnyttjar en av dem kan du ha sparat in avgiften till föreningen.

Aktiehandel

Eurotrade Securities S.A. i Luxembourg erbjuder våra medlemmar möjlighet att till lågt courtage via Internet handla aktier på den svenska och amerikanska marknaden. Logga in via adressen www.eurotrade.lu/sviv.html Det går även bra att ringa direkt till Eurotrade i Luxemburg för mer information på tel: +352 46 84 44. OBS! Personalen talar svenska.

Begravning

Vita Arkivet är ett dokument speciellt framtaget av **Fonus** för att underlätta för dina anhöriga, där kan du tala om hur du vill ha din begravning utformad, förvara en förteckning över dina försäkringar, bankkonton, värdepapper etc. Tjänsten är kostnadsfri. Mer information finner du på www.fonus.se

Biluthyrning

Avis Biluthyrning ger 10-30% rabatt. Du måste uppge ditt medlemsnr och en kod. Kontakta kansliet eller Avis, Albygatan 109 B, SE-171 54 Solna. Tel från utlandet: +46 910 73 33 30, tel i Sverige: 020 78 82 00, fax i Sverige: +46 910 73 33 99. Kontaktperson: Peter Karlsson, tel: +46 8 635 33 07. E-post: reservation-office@avis.se

Bostäder

Mäklarfirmataget **Erik Olsson** erbjuder en unik tjänst, **Sökupdrag**, som hjälper dig som ska köpa bostad i Stockholm med allt som detta inkluderar. Vi erbjuder objekt som ännu inte finns på marknaden, står för mycket av den rådgivning som krävs inför ditt köp, selekterar marknaden utifrån dina krav och önskemål, bokat visningarna då det passar dig och vägleder dig i din budgivning eller lägger bud i ditt ställe. Kontakta oss för mer information genom att ringa till Eva Zand, tel: +46 8 55 55 13 44, +46 70 682 20 16 e-post: eva@erikolsson.se

Böcker

Bosättning Utomlands och **Återflyttning till Sverige**, medlemspris SEK 275 (icke medlemmar SEK 325). Porto & exp.kostn. tillkommer. Beställ dem via vår hemsida eller genom att kontakta kansliet. Du kan betala böckerna med check utställt på svensk eller utländsk bank (ej s k EURO-check), genom att sätta in pengarna på vårt pg nr

504 -1, bankgiro nr 732-0542 (ange i bägge fallen Svenskar i Världen som betalningsmottagare) eller betala med kreditkort (ej American Express eller Diners – glöm inte att ange giltighetsdatum). **Medföljande vid utlandstjänst** av Björn Ström och Kerstin Gustafsson. Medlemspris SEK 190.

Akademibokhandeln, Fältöversten, Karlslan, Stockholm. 10% på alla bokinköp. Tel: +46 8 661 24 16, fax: +46 8 663 98 30.

Du kan också köpa böcker via Akademibokhandelns webbplats, www.akademibokhandeln.se/sv Du loggar in med vårt lösenord.

Ekerlids Förlag, 30% på litteratur med affärs- och samhällsinriktning. Tel: +46 8 736 31 61, fax +46 8 411 70 19, e-post: info@ekerlids.com webbplats: www.ekerlids.se

Kontentans Bokförlag AB erbjuder rabatt på sammanfattningar av böcker rörande företagsledning, organisationsutveckling, marknadsföring och personlig utveckling. Du loggar in via vår hemsida.

Flyttning

Kungsholms Express, 5% rabatt på alla flyttar. Tel: +46 8 531 949 00, fax: +46 8 531 713 90, Kontaktperson: Ulrika Olofsson. E-post: sales@kungsholms.se Webblplats: www.kungsholms.se

Försäkringar

Direct Försäkringsmäklarna AB Kostnadsfri placeringsrådgivning och pensionsanalys, rådgivning vid generationsskiftet (arv och gåvoskatt). 5% rabatt på försäkringen People Abroad. Kontakta Göran Stern, tel: +46 8 545 069 15, fax: +46 8 545 069 29. E-post: goran.stern@direct.se Webblplats: www.direct.se

Sjukvårdsförsäkring för svenskar i utlandet. Som medlem erbjuds du specialvård i Norden, i Sverige på tre av de allra bästa sjukhusen. I Stockholm på Sophiahemmet, Ersta Sjukhus och Löwenströmska sjukhuset, i Göteborg på Carlanderska sjukhuset. All nödvändig information inkl. anmälningsblanketter finns på vår webbplats www.sviv.se Dessutom har Skandia tagit fram en **Grupplivförsäkring**, som du också kan läsa om där. Om du vill teckna några av dessa försäkringar ska du kontakta **Direct Försäkringsmäklarna**, inte Skandia.

Försäkrade Studenter Första AB Försäkringar till rabatterat pris

för våra studentmedlemmar vid studier utomlands. Adress: Wollmar Ykullsgatan 14, SE-112 34 Stockholm, Kontaktperson: Erik Andberg. Tel: +46 8 545 701 16, fax: +46 8 641 84 80. E-post: info@studentforsakring.se

Webblplats: www.studentforsakring.se **Fonus** (www.fonus.se) erbjuder ett flertal rabatterade försäkrings-tjänster: Fonus TrygghetsFörsäkring, Fonus GravstensFörsäkring samt Fonus Försäkringsbevakning där vi hjälper dig finna "glömda" försäkringspengar.

Tellus Försäkringsrådgivning AB – specialister på försäkringslösningar för personer bosatta utanför sitt hemland. 10% rabatt på premien för vår kombinerade sjuklöne- och livförsäkring. Kontakta oss gärna för bästa rådgivning. Tel: +46-31 779 08 30, Fax: +1-31 779 06 80, E-post: info@tellusforsakring.se www.tellusforsakring.se

Hotell

Hôtel Royal Magda, 7, Rue Troyon, FR-750 17 Paris, tel: +33 (1) 47 64 10 19, fax: +33 (1) 47 64 02 12. Webblplats: www.royalmagda.com Kontaktperson: Carl-Gustaf Livijn. 10% rabatt

Hotel Suecia, Marqués Casa Riera 4, E-28014 Madrid tel: +34(9)1 531 69 00, fax: +34 (9) 1 521 71 41 E-post: bookings@hotelsuecia.com, kontaktperson: Monica Garcia. 10% rabatt

Gasthof LINDE, Bern CH-3066 Stettlen (Bern) tel: +41 (0) 31 931 85 86 fax: +41 (0) 31 931 55 03 E-post: info@linde-stettlen.ch Webblplats: www.linde-stettlen.ch Kontaktperson: Christoph Meierhofer. 10% rabatt

Hotel Esplanade, Strandvägen 7 A, SE-114 56 Stockholm tel: +46 8 663 07 40, fax: +46 8 662 59 92. E-post: hotel@hotelesplanade.se Webblplats: www.hotelesplanade.se Kontaktperson: Maria Sand. 10% rabatt.

Juridik & Rådgivning

Fonus Juridik – Nordens största familjejuridiska byrå erbjuder 300 SEK rabatt vid beställning av testamente. Övriga tjänster: Samboavtal, Generationsskiftesplanering, Äktenskapsförord, Bodelning, Bouppteckning, m.fl. Tel +46 8 662 93 00. Gratis rådgivning via internet. Besök 48-timmarsjuristen på www.fonus.se **Advokatfirman Abersten HB**, Besöksadress: Strandvägen 47, SE-114 56 Stockholm. Kontaktperson: Fredric Renström, tel: +46 8 661 48 20, fax: +46 8

667 59 59. E-post: fredric.renstrom@abersten.com **UtlandsBosättning AB**, 10% på praktisk, juridisk och ekonomisk rådgivning. Kontakta Kerstin Gustafsson (se under Frågor & Svar i varje nummer av tidningen).

Pensionsinformation

Information om det nya svenska pensionssystemet. Nordbankens familjeekonomi-rådgivare Kirsti Heilborn, besvarar medlemmarnas frågor på följande villkor: frågornas besvarande får inte kräva långa utredningar och endast frågor som ställs via e-post kommer att besvaras. Eftersom denna förmån är förbehållen våra medlemmar ska frågorna skickas med e-post till oss under adress: svenskar.i.varlden@sviv.se varefter vi vidarebefordrar dem och skickar svaren.

Prenumerationer mm

Dagens Nyheter 25% på nypprenumeration. Kontaktpersoner: Elsie Chruzander, Roger Berglund, tel: +46 8 738 26 40

Svenska Dagbladet 25% på nypprenumeration Kontaktperson: Camilla Jorderud, tel: +46 8 657 48 18, e-post: backoffice@svd.se

Veckans Affärer 20% på helårspprenumeration. Kontakta Elisabeth Trotzig tel: +46 8 736 52 00

Handelsflottans Kultur- och Fritidsråd, HKF 5% rabatt på TV-service, videokassetter med svenska TV-program. Kontaktperson: Ann Nordström, tel: +46 8 615 88 00 e-post: hkf@seatime.se

Sommarkurser

Grennaskolan Riksinternat AB Kontaktperson: Carin Boman, Borgmästargården, SE-563 22 Gränna, tel: +46 390 561 50, fax: +46 390 561 51. E-post: kansli@grennaskolan.se Webblplats: www.grennaskolan.se 20 % rabatt (värde 2 000 SEK) på kursavgiften för svenskkurs.

Telefoni till Sverige

Affinity Telecom AB, 20-70% rabatt på telefonsamtal till Sverige från över 200 länder. Som medlem kan du välja 5 länder med ytterligare 5% rabatt. Tel: +46 152 10060 (dygnet runt). E-post: info@ringsverige.com Webblplats: www.ringsverige.com

Övrigt

Ceran – språkutbildning 16, Avenue du Château BE-4900 SPA, Belgien, tel: +32 (0) 87 77 41 64, fax: +32 (0) 87 77 36 29 Kontakta Ann Elisabeth Neve. 10% rabatt.

Om du vill ha en kompetent försäkringsgenomgång – ta kontakt med oss. Malte Börjesson har över 25 års erfarenhet av försäkringslösningar åt utlandssvenskar.

Gothiahuset, Regnbågsgatan 8A, 411 56 Göteborg
Tel 031-779 08 30. Fax 031-779 06 80

International School of Helsingborg

Maria Park, Västra Allén 7, 254 51 Helsingborg

International:

✓ Approach ✓ Programme ✓ Students ✓ Teachers ✓ Future

International Baccalaureate Programme:

- Kindergarten (full time) • Primary Years Programme (Authorized June 2000) • Middle Years Programme Including Year 10 (equivalent to pre-IB) (Authorized June 2001) • IB Diploma Programme (Authorized January 2002) • No fees

For further information, contact the Principal, Mr Leif Berntsen

Tel +46-42-105742 Fax +46-42-134190

E-mail leif.berntsen@stad.helsingborg.se Web site <http://skola.helsingborg.se/tis>

UPPSALA
UNIVERSITET

Sök senast 15 april

Bo utomlands – läs i Uppsala

Var du än befinner dig i världen kan du läsa på distans vid Uppsala universitet – allt du behöver är en dator med internetuppkoppling.

Kursutbud och anmälningsblanketter hittar du på:

www.uu.se/utbildning

Du kan också få information från Studerandeexpeditionen:
Tel +46 18 471 47 10
Fax + 46 18 471 19 73
stud.exp@uadm.uu.se

De är inte många. Dagarna som lyser klart i minnet – efter många långa år... Det kan vara en sällsam dag på stranden.

Eller då Du lämnar något gammalt och invariant och flyttar till en ny miljö, nya förväntningar, nya människor... Denna speciella dag är det naturligtvis viktigt vilken flyttfirma Du väljer!

TEXAB är inte vilken flyttfirma som helst.

Vi är med i FIDI. En världsomspännande organisation – med extra höga krav på t.ex. speditörerna och packmästarna.

Första pris för bästa miljöarbete – i hela världen.

TEXAB är kvalitetscertifierade. Samt miljöcertifierade enligt ISO 14001. Och inte bara det. FIDI korade oss till det medlemsföretag som visade upp det allra bästa miljöarbetet år 2003. I år tänker vi bli ännu bättre!

"En dag man aldrig glömmer..."

TRANSPORT & EXPRESS AB
TEXAB

TEXAB, PO Box 5076, SE-131 05 Nacka-Stockholm, Sweden
Tel. 08-55697500 www.texab.com

SNUS

Nu kan du köpa snus på Internet och få det hemlevererat, var du än bor.

Wsnus WORLDWIDE

www.snusworldwide.com

POSTTIDNING B

Vid definitiv avflyttning
och eftersändning har upphört att
gälla var god returnera tidningen:
Föreningen Svenskar i Världen
Box 5501, SE-114 85 Stockholm
Sweden

Magnus Karle - Kapitalförvaltare i Luxemburg

Private Banking handlar om att ge Dig tid

SEB Private Bank är till för Dig som värdesätter professionell förvaltning, förutsätter kvalitet och uppskattar personlig service. Vi erbjuder Dig vår tid, kunskap och engagemang. Nu och i framtiden.

Du som har en förmögenhet att förvalta måste fatta många beslut kring Din ekonomi som kommer att påverka Din familj i många år framöver. Vi erbjuder Dig:

- Personliga lösningar
- Finansiell helhetssyn
- Professionell förvaltning

Det innebär att Du hos oss får en personlig förvaltare med ett begränsat antal kunder som utgår från Dina behov och övergripande mål och som hittar de bästa lösningarna för Dig.

Du får experthjälp inom de flesta områden som rör Din ekonomi, från vardagsnära banktjänster till försäkringar, juridik och skatterådgivning. Vår placeringsrådgivning och kapitalförvaltning bygger på gedigen kunskap om Dig och de marknader vi investerar i. Du väljer själv hur aktiv Du vill vara.

Kontakta oss i Luxemburg eller i Genève för att veta mer eller besök oss på www.sebprivatebank.com.

Välkommen!

Luxemburg - Genève - London - Marbella - Nice - Oslo - Singapore - Zürich

SEB Private Bank, P.O. Box 487, L-2014 Luxemburg, Tel. +352 26 23 1, Fax +352 26 23 20 01,
E-post: marketing@sebprivatebank.com, Internet: www.sebprivatebank.com

SEB Private Bank, 8 Rue Rodolphe-Toepffer, CH-1206 Genève, Tel. +41 22 704 0100 Fax +41 22 704 0101
E-post: sebprivatebank@ch.seb.net, Internet: www.sebprivatebank.com

SEB
PRIVATE BANK